

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športno treniranje

**SOCIALNE ZNAČILNOSTI ŠPORTNE KARIERE
MLADIH SLOVENSКИH NOGOMETAŠEV**

MENTOR:

Dr. Mojca Doupona Topič, doc.

AVTOR:

Andrej Vidmar

Ljubljana, 2007

ZAHVALA:

Zahvaljujem se staršem za vso podporo v času študija.

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2007

Andrej Vidmar

SOCIALNE ZNAČILNOSTI ŠPORTNE KARIERE MLADIH SLOVENSКИH NOGOMETAŠEV

Strani: 73

Tabele: 11

Grafi: 22

Literatura: 20

IZVLEČEK

Glavni namen naloge je ugotoviti, kakšne ambicije in cilje imajo mladi nogometaši v nogometu. Zanima nas tudi odnos mladih nogometašev do šole in nogometa ter vloga staršev pri razvoju njihove športne poti.

Raziskava je bila izvedena na vzorcu 131 mladih nogometašev iz osmih mladinskih ekip, ki tekmujejo v 1. slovenski mladinski nogometni ligi. Podatke smo dobili s pomočjo anketnega vprašalnika, izračunali smo parametre osnovne statistike, razlike pa smo ugotavljali s pomočjo testov analize variance in hi-kvadrata. Pri obdelavi podatkov smo uporabili računalniški program SPSS.

Rezultati so pokazali, da so mladi nogometaši izjemno ambiciozni in si zelo želijo uspeti v nogometni igri, saj je nogomet najpomembnejše področje v njihovem življenju. Po drugi strani pa je šola pri mladih nogometaših postavljena na stranski tir, kakor tudi želja po nadaljnem študiju, ki je izražena le pri nekaterih igralcih.

KAZALO:

1.0 UVOD	1
1.1 POMEN ŠPORTA IN NOGOMETA	1
1.2 ŠPORTNA KARIERA IN VRHUNSKI ŠPORT	3
1.3 ADOLESCENCA	5
1.4 VLOGA STARŠEV V ŠPORTU	8
1.5 NOGOMET MLADIH	12
1.5.1 NOGOMET V ŠOLI	12
1.5.2 KAKOVOSTNO-SELEKTIVNI NOGOMET V KLUBIH.....	13
1.5.3 ZAČETNI IZBOR IN SELEKCIJIRANJE NOGOMETAŠEV.....	14
1.5.4 USPEŠNOST V NOGOMETU.....	15
1.5.5 VLOGA TRENERJA MLADIH.....	16
2.0 PREDMET IN PROBLEM	18
2.1 IZBIRA MED ŠPORTNO KARIERO IN ŠTUDIJEJEM	18
3.0 CILJI RAZISKAVE	21
4.0 DELOVNE HIPOTEZE	22
5.0 METODE DE LA	23
5.1. VZOREC ANKETIRANIH	23
5.2 VZOREC SPREMENLJIVK	24
5.3. METODE OBDELAVE PODATKOV	25
6.0 EMPIRIČNI PODATKI ZA RAZISKAVO	26
6.1 SOCIALNO DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI	26
6.1.1 Kdaj ste se začeli ukvarjati z nogometom?.....	26
6.1.2 Kje ste začeli svojo nogometno pot?	27
6.1.3 Ste pred nogometom trenirali kateri drugi šport?	29
6.1.4 Kdo vas je navdušil za igranje nogometa?	30
6.1.5 Ali se vaši starši aktivno ukvarjajo oz. so se aktivno ukvarjali s športom? .31	
6.1.6 Kako močno vas starši vzpodbujajo pri razvoju vaše nogometne poti?	32

6.1.7	Koliko finančnih sredstev so vaši starši vložili v vaše športno udejstvovanje?.....	34
6.2	ODNOS DO ŠOLE IN NOGOMETA	35
6.2.1	Ali bi šolanje prekinili, če bi dobili priložnost profesionalno igrati nogomet?	35
6.2.2	Koliko težav imate pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti?	36
6.2.3	Koliko truda vložite v učenje in treniranje?.....	37
6.2.4	Koliko treningov na teden opravite in koliko jih izpustite?	40
6.2.5	Zakaj igrate nogomet?	41
6.2.6	Kakšni so pogoji ta trening v vašem klubu?.....	42
6.2.7	Ocenite delo vašega trenerja!.....	43
6.2.8	Ali ste član katere izmed slovenskih nogometnih reprezentanc?.....	44
6.2.9	Ali mislite, da ste lahko svojim soigralcem vzor?	46
6.3	AMBICIJE V NOGOMETU.....	47
6.3.1	Kaj si najbolj želite po končanem šolanju?	47
6.3.2	Zakaj si bolj želite študirati oziroma profesionalno igrati nogomet?	49
6.3.3	Ali je nogomet najpomembnejše področje vašega življenja?.....	50
6.3.4	Kakšne so vaše ambicije v nogometu?	51
6.3.5	Ali imate ambicijo, da bi nekoč zaigrali za slovensko člansko reprezentanco?.....	53
6.3.6	Koliko možnosti menite da imate, da se takoj po končanem mladinskem stažu priključite članski ekipi?	55
6.3.7	Za katero vsoto bi bili pripravljene profesionalno igrati nogomet?	56
6.3.8	Ali menite, da bi s kakšno drugo službo zaslužili več kot s profesionalnim igranjem nogometa?	57
6.3.9	Ali bi raje kostantno igrali v drugoligaškem moštvu, ali bi raje sedeli na klopi za rezervne igralce pri prvoligaškem moštvu?	58
7.0	SKLEP.....	59
7.1	ANALIZA POSTAVLJENIH HIPOTEZ	59
8.0	LITERATURA.....	63
9.0	PRILOGE	65

1.0 UVOD

1.1 POMEN ŠPORTA IN NOGOMETA

Šport je danes najbolj popularna aktivnost med velikim številom mladih, ki udeležujejo in razvijajo svojo osebnost z ukvarjanjem z različnimi športnimi dejavnostmi. Po svetu se več kot polovica otrok v svojih zgodnjih najstniških letih ukvarja z različnimi vrstami športa. Večina teh dejavnosti se odvija v športnih klubih, v neorganiziranem ukvarjanju z vrstniki, na različnih športnih prireditvah, v okviru družine, šole pa organizirajo tudi izvenšolske dejavnosti. Ta podatek kaže na dejstvo, da je očitno šport pomembna aktivnost med mladimi povsod po svetu (Doupona Topič, 2000).

Šport mladim podaja mnogo namenov, ki v življenju pomagajo otrokom razviti življenski interes za telesne aktivnosti kot pomemben del zdrave poti v življenju in kot izvir veselja in sprostitve. Za mnoge otroke je področje športnih dejavnosti pomembno okolje za njihov razvoj in rast, pomembno za počutje v funkciji socialne kulturne reprodukcije. Tu pridobijo pomembne vrednote v svojem kulturnem razvoju, ki jih prenašajo v nove generacije. Šport ni samo razvoj tehnike gibanja in stila, ampak tudi razvoj načina in vsebine življenja (Doupona Topič, 2000).

Cilj naše družbe je vzgoja moralno, telesno in umsko sposobnega človeka, je vzgoja vsestransko razvite osebnosti. To dosežemo le z enotnostjo telesne, umske, moralne, estetske in delovno-tehnične vzgoje. Športna vzgoja in v njenem okviru tudi športne igre, so torej le sestavni del splošne vzgoje (Elsner, 2004).

Med športnimi igrami ima nogomet pomembno vlogo. Zanimanje otrok in odraslih zanj je mnogokrat brezmejno. Vedno znova, zlasti ob velikih prireditvah se za nogomet zanimajo milijoni ljudi, zbrani na stadionih ali ob televizijskih sprejemnikih. Ta popularnost nosi s seboj vse pozitivne, toda žal tudi negativne lastnosti. Zato ni vseeno, zlasti ne za mladino, kakšna je nogometna prireditev. Tu ne mislimo le na kakovost igre, ampak tudi na medsebojne odnose igralcev v igri, način sojenja, obnašanje gledalcev in drugo. Le nogometna prireditev na dostojni ravni je lahko pomembno sredstvo vzgoje v pozitivnem pomenu. V nasprotnem pomenu ruši ugled

športa in še posebej nogometa, skratka, negativno vpliva na vzgojo in mlademu človeku ne odkriva plemenitosti ter prave vrednosti športa in nogometa (Elsner, 2004).

Pri igri prihaja do različnih gibanj igralcev in žoge v raznih smereh in z različnimi hitrostmi. Značilen je tudi boj za žogo dveh ali več igralcev. Vse to ustvarja zapletene in nepredvidene situacije, katerih reševanje zahteva poleg psiho-motoričnih sposobnosti, kot so moč, hitrost, preciznost, koordinacija, gibljivost in ravnotežje, tudi visoke funkcionalne sposobnosti organizma. Reševanje igralnih situacij v boju z nasprotnikom zahteva tudi specifične intelektualne in nenazadnje ustrezne vedenjske lastnosti. Igra omogoča izražanje lastne iniciative, ustvarjalnosti, razvija kolektivnost in medsebojno spoštovanje. Razvija borbenost, vztrajnost, mirnost, zbranost; skratka, oblikuje človekov značaj (Elsner, 2004).

Nogomet se lahko igra povsod. Za pravo igro je sicer potrebna ustrezna velikost igrišča, toda igrati je mogoče tudi na manjših površinah z manjšim številom sodelujočih. Igralci tudi tu doživijo popolno zadovoljstvo, saj vedno nove in neponovljive situacije, ki jih ustvarja kotaleča se, leteča ali poskakujoča žoga, verjetno lahko poistovetimo z igrivostjo človekove narave. Zato ni čudno, da je nogomet priljubljena igra ne le mladine, ampak tudi starejših, saj je kot rekreativna dejavnost najbolj razširjena športna igra (Elsner, 2004).

1.2 ŠPORTNA KARIERA IN VRHUNSKI ŠPORT

Športna kariera je večletna športna aktivnost posameznika, usmerjena k dosežkom na tekmovanjih najvišje ravni in k izboljševanju lastnih športnih sposobnosti. Športno kariero sestavlja več stopenj, med njimi so prehodna obdobja oziroma prehodi. Vsako izmed stopenj opredeljuje niz specifičnih zahtev, na katere se mora športnik prilagoditi (Cecić Erpič, 2002).

Wylleman in Lavallee (2003) sta omenjena obdobja razdelila na štiri prehode:

- prehod v organiziran šport,
- prehod v tekmovalni šport,
- prehod v vrhunski šport in
- konec kariere.

Za našo raziskavo je najpomembnejši tretji prehod, prehod v vrhunski šport. V tem obdobju se mladi poizkušajo prebiti med profesionalne športnike, zato morajo trenirati in igrati na vedno najvišji ravni. Poleg tega se v teh letih srečujejo s številnimi drugimi spremembami v njihovem osebem življenju. Ravno zaradi tega je to najtežji prehod v športnikovi karieri, v katerem se številni mladi odločijo prenehati s športom (Wylleman, Lavallee, 2003).

Razvojni faktorji in osebne prioritete pomembno vplivajo na športnikovo odločitev ostati v športu ali prenehati z njim. Otrokova motivacija igrati se v športu je zagotovo drugačna od tiste, s katero vrhunski športnik dosega medalje na OI ali služi denar. Bolj ko bomo razumeli posameznikove razvojne faze, lažje bodo športne organizacije, vlade in sponzorji pozitivno vplivali na športnika, njegove uspehe in njegovo počutje ter obstanek v športu (Tušak, 2003).

Pri mladih športnikih je eden največjih motivatorjev prijateljstvo in socialna integracija, medtem ko so najmočnejši motivatorji pri odraslih športnikih doseganje ciljev in raznih drugih osebnih vrednot. Lahko vidimo, kako imajo razvojne spremembe v športnikovi umestitvi športa in iskanju njegovega pomena in mesta pomemben vpliv na njegove življenske izkušnje. Vsekakor se šport kot vrednota med otrokovim

razvojem v sklopu otrokovega vrednostnega sistema stalno spreminja in menjava svoj položaj (Tušak, 2003).

Ko se mladostniku začne zmanjševati motivacija za udeležbo v športu, se tega največkrat zaveda, vendar se ne zaveda, da tisto, kar ga je nekoč motiviralo, nima več ustreznega motivacijskega pomena zanj v tem trenutku. Takrat športniki iščejo nove izzive in cilje v morda drugih, nešportnih dejavnostih. Še največkrat se omenjene težave pojavijo takrat, kadar s pojavljanjem širjenja otrokovih interesov na področja zunaj športa narašča tudi njihova neuspešnost v športu. Takšna situacija je najbolj problematična. Ob pomankanju zunanje systemske podpore bodo takšni mladi športniki skoraj zagotovo odnehali z aktivnim ukvarjanjem s športom (Tušak, 2003).

Ravno zaradi tega je v današnjem vrhunskem športu še toliko bolj potrebno trdo in sistematično delo z mladimi že od rane mladosti. Zato je treba mlade čimbolje motivirati in strokovno poskrbeti za njih in njihov športni razvoj.

Skrb za talente se danes uveljavlja po vsem svetu. Povsod jim je bolj ali manj jasno, da je uspešno usmerjanje talentov odvisno predvsem od skladnega delovanja dveh dejavnikov: odkrivanja ter razvijanja in uveljavljanja talentov. Pri nas smo zelo dobro razvili in spopolnili sistem odkrivanja za šport nadarjenih ljudi, premalo pa poskrbeli za njihov razvoj (Strel, 1995).

Temelj vrhunškega športa je kakovosten šport mladih. Pri tem mislimo na šolsko športno vzgojo, še posebno pa na selektivni šport mladih. Iz tesne povezanosti med selektivnim športom mladih in vrhunskim športom tudi izhaja, da bi morali za razvoj selektivnega športa skrbeti nosilci vrhunškega športa. To pomeni, da bi morali najti ustrezne oblike organiziranja in financiranja (Doupona Topič, 2000).

V miselni zvezi vrhunski šport – šport mladih je vredno izpostaviti sledeče (Doupona Topič, 2000):

- Vedenjski vzorci, tako pozitivni, še posebno pa negativni, se v vrhunskem športu prenašajo vse do osnovne šole.

- Na šport mladih se prevečkrat nekritično prenašajo modeli treninga v vrhunskem športu. Naj gre za vrhunske športnike spejemljive prijeme ali tiste, ki ga maličijo, tak pristop že v osnovi ni strokovno, pogosto pa tudi moralno upravičen.
- Fetiš zmage in pretirano poudarjanje tekmovalnosti, kolikor sta lahko v funkciji priprave na tekmovalnost kot značilnost še posebej v tržno in potrošniško civilizacijo usmerjenih družb pomembni, sta v svoji hipertrofiji za otroke in mladino psihično problematični. Pretirano povečevanje uspeha enega je za vse druge udeležence praviloma huda frustracija.
- Kot spoštovanje vrhunskih športnih ustvarjalcev lahko pozitivno deluje na razvoj mlade osebnosti kot zgled napora za samouresničitev posameznika, pa je v sprevrženi obliki moralno dvomljiv. Prav slednje pa pogosto mediji, zlasti televizija, prinašajo v domove in maličijo vrednote športa pri otrocih in mladini.
- Svet vrhunstva, prevečkrat prikazan kot svet velikih in navidez na lahek način doseženih zaslužkov, ne ustvarja pri mnogih mladih sanjskega sveta, pač pa procese problematičnega sanjarjenja, ki zmanjšuje njihove lastne ustvarjalne napore.

1.3 ADOLESCENCA

Prehod iz mladinskega športa v šport odraslih je značilen za obdobje adolescence in zgodnje odraslosti. Ta prehod je prvi vrhunec športnikove kariere, saj posameznik preide na raven športa, usmerjenega v vrhunske dosežke. Šport ima za posameznika vse večji pomen in vse bolj središčno in prioriteto vlogu v njegovem življenju. Posameznik športu prilagaja cilje in dejavnosti na drugih področjih življenja, kot so študij, izbira poklica, partnerski in družinski odnosi. Športnik se mora na tej stopnji športnega udejstvovanja naučiti uporabljati ustrezne strategije spoprijemanja s težavami. Vir težav in stresa je za športnika tudi selekcija, s katero je povezano pogosto dokazovanje športnih sposobnosti in spretnosti (Cecić Erpič, 2002).

Adolescenca postaja za vse večje število športnih panog obdobje, v katerem je mogoče dosegati najboljše rezultate v karieri. Ko se mladi športniki zavejo te edinstvene priložnosti, posvetijo ves svoj čas in trud športni dejavnosti, ki jih posledično zmanjkuje za ostale, predvsem šolske obveznosti. Zato lahko rečemo, da so v tem obdobju tako potrebe športnega udejstvovanja kot šolske potrebe pod velikim stresom in pritiskom (Brettschneider, 1999).

Adolescenca je lahko velik problem in celo vzrok neukvarjanja s športom. Takrat mladi začnejo razmišljati bolj o samem sebi in odnosu do drugih, to pa jim onemogoča razmišljanje o njihovi vlogi v športu. Šport mladih je postal preveč resen in premalo igriv. Mladi se nimajo možnosti igrati do tiste mere kot včasih. Šport nam omogoča, da ni le sredstvo za premagovanje nasprotnika, ampak je zelo pomembno, da je šport tudi igra. Namen tekmovanja ni samo premagati tekmece in postati prvak. Konec koncev ves ta sijaj sčasoma izgine in po nekaj letih se le redki spomnijo na minule prvake. Zato je najbolj pomembna notranja zmaga. Notranja zmaga pomeni občutek, da ste naredili največ, kar je bilo v vaših močeh. To je najboljša popotnica za življenje, ki jo da šport mlademu človeku (Doupona Topič, 2000).

Razvojne naloge v adolescenci (Horvat, Magajna, 1989):

- Ustvariti nove in zrelejše odnose z vrstniki obeh spolov. Sprejemanje in potrditev od skupine vrstnikov je v tem obdobju za mladostnika velikega pomena.
- Oblikovati svojo spolno-socialno vlogo. Poseben problem pri tem predstavlja pomanjkanje ustreznih identifikacijskih modelov.
- Sprejemanje in učinkovito uporabljanje lastnega telesa. V adolescenci prihaja do pomembnih telesnih sprememb, ki jih mora posameznik sprejeti in razumeti, pri čemer potrebuje sočutečo in empatično pomoč odraslih.
- Oblikovanje čustvene neodvisnosti od staršev in drugih odraslih. Od odvisnega odnosa in odvisne vloge v lastni družini, ki je vključevala tudi pretežno sprejemanje in ravnanje po moralnih, socialnih in etičnih načelih

staršev, mora mladostnik preiti v zrelejši in enakopravnejši odnos s starši, v katerem bo deloval kot osebnost z lastnimi stališči, vrednotami, etičnimi načeli.

- Pripravljanje na zakon in družinsko življenje. Funkcioniranje v zrelem partnerskem odnosu, v katerem oba partnerja podpirata drug drugega in dozorevata, zahteva od razvijajočega se posameznika, da postopoma pridobi nova stališča, nove, zrelejše načine čustvovanja in vedenja.
- Priprava na poklicno in družbeno udejstvovanje. To je obdobje pomembnih odločitev in nihanj tudi na področju iskanja tiste poklicne dejavnosti, ki bo ustrezala posameznikovim sposobnostim in interesom ter mu omogočala razvoj lastnih ustvarjalnih zmožnosti.
- Oblikovanje lastne hierarhije vrednot in etičnih načel. Mladostnik mora oblikovati lastno identiteto, se odločiti, v katere ljudi in ideje bo veroval.
- Želja po opravljanju družbeno odgovornih dejavnosti in doseganje sposobnosti družbeno odgovornega obnašanja. Obe nalogi bodo mladim omogočale, da bodo lahko delovali kot zrele odrasle osebnosti v zapleteni in kompleksni družbi današnjega oz. prihodnjega sveta.

Poleg težav, ki jih srečujejo mladi v razvojnih nalogah adolescence, se v tem obdobju pojavljajo še drugi pritiski, ki so povezani z njihovo športno dejavnostjo: uspehi in porazi, psihični stres in poškodbe, zamenjave trenerja, prestopi igralcev itd. Vsak takšen dogodek mladega športnika spodbija ter mu lahko povzroči še dodatne težave, če se z njimi ne zna spoprijeti (Brettschneider, 1999).

1.4 VLOGA STARŠEV V ŠPORTU

Vrhunski šport postaja vedno bolj sistematična in do potankosti načrtovana storilnostna dejavnost. Vrhunski dosežki že dolgo niso več naključni, pač pa največkrat plod dolgotrajnega dela, odpovedovanj in seveda tudi nadpovprečne nadarjenosti športnika. V takem sistemu igrajo tudi starši vedno bolj ključno vlogo. Že od otrokovih rosnih let so njegovi glavni socializatorji, ga vzgajajo, navdušujejo, vodijo in mu sploh prek identifikacijskih vedenjskih vzorcev odpirajo pot v svet odraslih. Glede na smer, v katero se danes razvija vrhunski šport, so tudi finančni vložki, ki jih je potrebno prispevati za otrokovo športno udejstvovanje, vsaj v nekaterih športih, vedno višji in ne več nezanemarljivi. Prav zaradi takih usmeritev postaja otrokovo ukvarjanje s športom vsaj tam, kjer že od njegovih rosnih začetkov sistematično razmišljajo o vrhunskem uspehu, vedno bolj zaznamovano s prisotnostjo in aktivno udeleženo staršev. Brez staršev si pravzaprav otrokovega športnega razvoja v takih primerih ne moremo več zamišljati. Starši sodelujejo predvsem s finančno pomočjo, neredko igrajo tudi pomembno vlogo pri reševanju organizacijskih problemov, ob vsem tem pa je tu še najbolj pomembna funkcija – funkcija staršev. Prav slednjo starši, zaradi izjemne vključenosti v druge funkcije, neredko zanemarijo. Ob vsem tem pa starši zaradi zabrisanosti funkcijskih meja včasih posegajo tudi v kompetence trenerja. Potrebno je vedeti, da prihaja do nesporazumov ne le zaradi nejasnosti in neizdelane vloge staršev in funkcij, pač pa predvsem tudi zaradi starševskih čustev, ki otroku predstavljajo dodaten pritisk (Tušak, 2001).

Anderson, Funk, Elliott in Smith so v raziskavi (2003) ugotovili, da se starši vključujejo v športno aktivnost svojih otrok predvsem na dva načina. Nekateri s vzpodbujanjem in razumevanjem, drugi z zahtevanjem čimboljših rezultatov. Podatki iz študije so pokazali, da slednji povzročajo na otrocih pritisk, ki je glavni razlog za zmanjšanje veselja do športa. Zaradi tega morajo biti starši zelo pozorni ter dati svojemu otroku dovolj svobode in mu dovoliti, da sam sprejema svoje odločitve.

Bolj ko je otrok intenzivno vključen v šport, večja so lahko tudi vsakodnevna nesoglasja, v katere se otrok-športnik zapleta s starši. Tovrstna nesoglasja so predvsem posledica vsakodnevnega stresa, kateremu je športnik izpostavljen zaradi

hudih telesnih in psihičnih obremenitev ob združevanju športnih in nešportnih obveznosti. Nesoglasja med tekmovalcem in starši se pogosto pojavljajo tudi v izjemno kompatibilnih odnosih, kjer je komunikacija med starši in otrokom zelo dobra. Gre za posledico nasprotja stališč. Starši, podobno kot trener, velikokrat upoštevajo pravilo, da je treba obremenitev na treningu zviševati tako dolgo, da dosežemo višjo raven storitve, športnik pa skuša razmerje uspeha in vloženega napora čim bolj optimizirati, rad bi delal čim manj za čim večji uspeh. Na tej poti doseže točko, ko mu naraščanje obremenitev s treningom postane problem, čeprav bi se dosežki s tem izboljšali. Otrok zato stalno išče lažje izhode v taki stresni oziroma konfliktni situaciji, starši pa neredko tega nočejo sprejeti in zahtevajo od otroka, da sledi potrebam športa. Praviloma tega problema ni mogoče rešiti z racionalizacijo dela, pač pa predvsem s povečanjem obremenitve, a žal otroci teh izkušenj zaradi rosne mladosti nimajo. Dokler športnik tega ne sprejme, bo prihajalo do nasprotij in bo pri doseganju višjih ciljev neuspešen. Druga nasprotja med obema udeležencema so še globlja. Oba hočeta doseči uspeh in samopotrditev. V trenutkih uspeha največkrat hudih problemov ni, medtem ko pa ob neuspehu starši neredko valijo krivdo zanj na otroka, kot da bi bil otrok zanalašč neuspešen (Tušak, 2001).

Vloga staršev pri razvoju otroka v športnika je zelo pomembna. V najbolj zgodnji fazi starši otroka usmerjajo, spodbujajo njegov interes za šport. Tisti starši, ki preživijo v tem obdobju veliko časa v športni igri z otrokom, posejejo seme, ki bo morda obrodilo visoke dosežke v zrelem športnikovem obdobju. Ko je ogenj prižgan in otroci že izoblikujejo veselje do neke športne panoge, se vloga staršev pogosto spremeni. Če začnejo kazati preveč zanimanja za otrokovo ukvarjanje s športom, ga začnejo dušiti, njegov ogenj pa počasi ugaša. Na tem mestu postane pomembna predvsem vloga trenerjev, saj morajo pri otroku razviti pozitivno motivacijo za šport, ki ne bo izhajala iz zunanjih vzvodov, pač pa bo njegova lastna, notranja. Nova vloga staršev je preprosta, otrok potrebuje le njihovo podporo, občutek, da mu zaupajo, da ga imajo radi, da se ima kam zateči v trenutku razočaranja. Otrok je vedno bolj izpostavljen stresnim situacijam. Starši imajo zato pomembno vlogo tudi pri izoblikovanju anksioznosti in bojazni pri otroku (Tušak, 2001).

Wuerth, Lee in Alfermann (2004) so v svoji raziskavi primerjali vpletenost očetov in mater v športno dejavnost njihovih otrok. Rezultati so pokazali, da večina mladih

športnikov ne zaznava velikega pritiska s strani staršev, ampak sprejema večinoma le pohvale in razumevanje. Matere so za svoje otroke predvsem vir hvale, medtem ko so očetje najbolj pozorni na njihovo lepo vedenje in obnašanje. Zelo zanimiva je tudi ugotovitev, da se je pri otrocih, ki so najbolj napredovali v svoji športni panogi, zelo povečala tudi vpletenost njihovih staršev, medtem ko je pri ostalih otrocih ostala enaka.

Starši imajo nedvomno velik vpliv na otrokova stališča do uspeha in neuspeha v športu ter na izoblikovanje njegovih strahov. Trener mora znati v odnosu starši-otrok ustrezno posredovati. Ima ustrezna strokovna znanja, manj je čustveno vezan na otroka-športnika, zato je njegova naloga, da zrelo in dominantno definira vloge, ki jih bodo v nekem sistemskem pristopu opravljali na eni strani otrok-športnik, na drugi starši in na tretji sam trener. Ker so starši stalno ob otroku, mora trener znati posredovati predvsem takrat, kadar opazi prva napačna ravnanja v starševskem odnosu do otroka. Trener naj bi staršem tudi posredoval informacije glede nekaterih osnovnih pravil vedenja (Tušak, 2001):

- Po izgubljeni tekmi ali slabem rezultatu potrebuje otrok predvsem starševsko pozornost, potrebno mu je pokazati, da ni izgubil njihove ljubezni, da še zaupajo vanj in v njegove sanje. Vsekakor pa ne potrebuje »strokovne starševske analize« vzrokov njegovega neuspeha in razočaranja.
- Že takoj ob začetku ukvarjanja s športom je potrebno otroka naučiti samostojnosti. Starši naj ga ne vozijo na vsako tekmo, naj to opravijo kdaj tudi starši drugih otrok ali trener. Na ta način bodo starši prihranili brezplodni dan posedanja in čakanja, ki se ob neuspešnem nastopu zlahka sprevrže v nezadovoljstvo, ki vodi do nesoglasij z otrokom. Sčasoma naj starši svojo odsotnost na treningih in tekmah še stopnjujejo, ne pa da jo s prihajajočimi uspehi samo še povečujejo. Odsotnost pa seveda ne pomeni nezainteresiranosti. Zanimanje za otroka ne sme ugasniti, da se ne bi otrok počutil brez podpore. Potrebno pa je seveda imeti občutek, da razumemo, kdaj otrok potrebuje čustveno podporo in kdaj potrebuje nekoga, ki mu pomaga skozi težave. Staršem včasih tega občutka manjka in se skrivajo za

geslom, da otrok pač potrebuje nekoga, ki ga gnjavi. Če to morda še drži, pa je ta funkcija zagotovo namenjena trenerju in ne njim.

- Če so starši prisotni na tekmovanju, naj otroku ne pokažejo, da so nervozni. Zakaj bi otroka obremenjevali z dodatnimi pritiski in povečevali njegovo nervozo, saj ima tako veliko dela že z lastno.
- Nekateri starši svojega otroka ob slabem dosežku kaznujejo, včasih celo fizično. Takim je potrebno prepovedati dostop na tekmovanje, saj ne razvijajo le otrokove bojzani in povečujejo stres, pač pa predvsem dolgoročno negativno vplivajo na otrokovo osebnost, hkrati pa izjemno negativno vplivajo tudi na druge otroke-športnike.
- Kadar trenerja ni na tekmovanju, lahko tudi nekateri starši dajo strokovno oceno otrokovega nastopa, vendar mu je potrebno dati pozitivno spodbudo že pred oceno ne glede na uspeh ali neuspeh. Otrok nujno potrebuje podporo. Čas za strokovno oceno in analizo ni takoj po tekmi, pač pa v naslednjih dneh, še posebno v situaciji neuspeha, ko so čustva razočaranja že nekoliko zbledela in otrok lahko kritično sprejme neko oceno.
- Otrok staršem ne sme ukazovati. Če se ukvarja s športom, še ne pomeni, da lahko svoj položaj tudi izrablja. Nekatera osnovna pravila so enaka za vse otroke: športnike in nešportnike. Starši mu ne smejo popuščati, naloga trenerja pa je, da jih pri tem opozarja, saj se običajno takega početja ne zavedajo. Vsakršno popuščanje pri vzgojno pomembnih stvareh se bo staršem slej ko prej vrnilo v negativni obliki.
- Dobro vodenje na tekmovanju je ključnega pomena. Preveč pogovarjanja praviloma škodi. Najbolje je, da starši otroku le vlivajo samozavest in krepijo pozitivne miselne sheme, navodila pa naj prepustijo trenerju, ki skrbi za njihovega otroka.

Razvoj športa je šel v to smer, da staršev iz sistema celotne športnikove podpore ne moremo izločiti. Pravzaprav tega tudi ne smemo in ne bi bilo koristno, čeprav si nekateri trenerji včasih to želijo. Veliko bolj pomembno je, da v teamu natančno opredelimo in definiramo posamezne funkcije. Če vsak natančno ve, kaj mora delati, kaj je njegova naloga, potem bo pot do otrokovega uspeha krajša in bolj zanesljiva, hkrati pa posuta z manj nesoglasji in bolečine. Le-te bo namreč vsekakor dovolj že samo zaradi napornih treningov, poškodb in predvsem razočaranj, ki doletijo prav vsakega, še tako uspešnega in talentiranega mladega športnika (Tušak, 2001).

1.5 NOGOMET MLADIH

Organizacija slovenskega nogometa mora zagotavljati mednarodno konkurenčnost. V tej organizaciji je uspešnost dela z mlajšimi starostnimi kategorijami nepogrešljiva. Zato mora biti nogometna organizacija prisotna povsod, kjer so otroci in mladina, to pa je zlasti v šoli in kraju bivanja (Elsner, 2004).

1.5.1 NOGOMET V ŠOLI

Področje, ki nas zanima v šoli, je nogomet v izseku športne vzgoje. Šolsko športno vzgojo delimo na obvezno športno vzgojo po učnem programu in neobvezno, interesno športno vzgojo, kamor spada tudi nogomet. Za interesne dejavnosti (nogomet) naj bi šola zagotovila delovanje krožkov, dodatni in fakultativni pouk, delovanje selekcij. Tu je že nujna vključitev nogometne sfere, nogometnih klubov, ki naj s šolskimi pedagogi realizirajo nogometno dejavnost. V to področje spadajo tudi šolska tekmovanja, ki morajo omogočati zadovoljevanje potreb po gibanju, preverjanje sposobnosti udeležencev v nogometni igri in vstop v kakovostni – selektivni nogomet najspodobnejšim in zainteresiranim (Verdenik, Pocrnjič, Elsner, 1996).

1.5.2 KAKOVOSTNO-SELEKTIVNI NOGOMET V KLUBIH

Sestavo organov in njihove naloge urejajo statut, pravila in pravilniki klubov. Ti morajo biti usklajeni s statutom NZS in njenimi pravilniki ter Zakonom o športu. Največkrat je v teh regulativih nogomet mladih pomanjkljivo opredeljen. Ker pa so naloge tega dela nogometnega kluba zahtevne, mora vsak klub temu segmentu posvečati veliko pozornost (Elsner, 2004).

Vsi klubi 1. in 2. lige morajo imeti mladinski oddelek. Izpolnjevati morajo pogoje, ki so opredeljeni v nacionalnem programu športa: znotraj mladinskega oddelka morajo imeti organizirano nogometno šolo za oddelke cicibanov, mlajših dečkov in starejših dečkov. Klubi, kjer obstajajo športni oddelki v gimnazijah, pa bi skupaj s temi šolami morali organizirati mladinske nogometne šole za kategorije kadetov in mladincev (Elsner, 2004).

V organizaciji in delovanju kluba bi morali zagotoviti (Elsner, 2004):

- povečano pomembnost mladinskega oddelka,
- članstvo vodje mladinskega oddelka v UO kluba,
- neposredno odgovornost direktorja ali sekretarja kluba za delovanje mladinskega oddelka,
- dolgoročne pogodbe s strokovnim vodstvom in trenerji,
- odgovornost in vpliv glavnega trenerja za delo tudi v mladinskem pogonu.

Mladinski oddelek v klubih bi moral skrbeti za povečanje števila igralcev in usmerjanje, izbiranje ter selekcioniranje. Prav slednje je neizogibna zahteva vsakega nogometnega kluba. Zato je potrebno (Elsner, 2004):

- usmerjanje in izbiranje že v šoli,
- iskanje talentov s pomočjo strokovnjakov,
- izpolnitev pogojev za možnost prehoda igralcev v višjo in tudi nižjo kategorijo tekmovanja,
- ustrezno strokovno selekcioniranje,
- vključevanje kvalificiranih trenerjev,

- športno medicinsko vodenje,
- ustrezen učni proces in tekmovalno usmerjen trening,
- individualni trening in trening doma,
- koordinacija med starši, šolo, internatom, podjetjem in klubom,
- občasno vključevanje trenerjev v delo nogometnih krožkov v šolah,
- popularizirati poklic nogometaša,
- vključevanje igralcev 1. moštva v proces učenja, treninga, tekmovanja mladih in drugo.

1.5.3 ZAČETNI IZBOR IN SELEKCIONIRANJE NOGOMETAŠEV

Je mnogostranski postopek ugotavljanja potencialnih športnih zmožnosti začetnikov, je celovitost vseh postopkov in ukrepov, ki omogočajo določitev tistih posameznikov iz neke populacije, ki imajo kar največje perspektive za doseganje vrhunskih dosežkov v dobi svoje največje tekmovalne zrelosti (Verdenik, Pocrnjič, Elsner, 1996).

Potreba po selekciji, nujnost izbora, se v nogometu pojavlja od nekdanj. Pri tem gre lahko za nadaljni izbor že formiranih nogometašev ali za začetno selekcijo, za vključitev otrok in mladine v programiran proces treniranja. Brez selekcije v otroški dobi in načrtnega treniranja izbranih kandidatov od otroških let na današnji stopnji vrhunskega nogometa ni mogoče pričakovati vrhunskih rezultatov (Verdenik, Pocrnjič, Elsner, 1996).

Poznane oblike selekcioniranja temeljijo na odločitvah strokovnjakov, ki so pretežno empiričnega značaja in pogosto močno obarvane z intuicijo. Iz nogometne prakse nam je znano, da je mogoč precej uspešen izbor kvalitetnih nogometašev, če te oblike selekcije nastopajo v kombinaciji z izborom kandidatov na osnovi rezultatov testov specialnih sposobnosti nogometašev. Kot najbolj popoln smatramo danes interdisciplinaren pristop k izboru, kjer gre za selekcioniranje kvalitetnih nogometašev na osnovi meritev v glavnih podprostorih psihosomatskega statusa (Verdenik, Pocrnjič, Elsner, 1996).

1.5.4 USPEŠNOST V NOGOMETU

Uspešnost posameznika v nogometu je odvisna od številnih dejavnikov. Nekateri dejavniki so pomembnejši od drugih, vsekakor pa bo dosegel boljše rezultate tisti, pri katerem so ti odnosi optimalni. Dejavnike uspešnosti delimo v tri skupine, in sicer zunanje, notranje dejavnike in transformacijski proces.

Med zunanje dejavnike oziroma dejavnike okolja štejejo (Elsner, 2004):

- interes do športa in nogometa,
- športna tradicija,
- materialna in finančna vlaganja,
- naravne možnosti,
- organiziranost nogometa,
- številnost populacije,
- strokovni kadri in
- razvitost stroke.

Med notranje dejavnike uvrščamo (Elsner, 2004):

- zdravstveni status,
- antropometrijske dimenzije,
- motorične sposobnosti in nogometne motorične sposobnosti,
- funkcionalne sposobnosti,
- intelektualne sposobnosti,
- vedenjske lastnosti,
- sociološke spremenljivke, kot so motivacija, socialna prilagodljivost, sistem vrednot in
- igralne izkušnje.

Transformacijski proces oziroma dejavniki procesa treniranja pa so (Elsner, 2004):

- začetni izbor,
- selekcioniranje,
- izbira dejavnosti in sredstev,
- volumen obremenitve,
- metode treniranja,

- oblike dela,
- način vodenja in
- razmere za treniranje in tekmovanje.

Zunanji dejavniki vplivajo na razvoj in uspešnost nogometa, vendar velikosti vpliva ni mogoče določiti, saj o morebitnih poizkusih analiziranja oziroma tovrstnega raziskovanja ni ustreznih informacij (Elsner, 2004).

Nobenega dvoma ni, da imajo notranji dejavniki in transformacijski proces za uspešnost poseben pomen. Poglobljena, natančna analiza teh dejavnikov kaže, da je uspeh poleg osnovnih in specifičnih nogometnih sposobnosti odvisen tudi od drugih lastnosti in sposobnosti človekove aktivnosti, s katero se ukvarjajo tudi medicina, anatomija, fiziologija, psihologija in sociologija (Elsner, 2004).

1.5.5 VLOGA TRENERJA MLADIH

Vloga trenerja mladih je zelo odgovorna družbena naloga, kajti trener s svojim zgledom in delom vpliva ne samo na razvoj telesnih sposobnosti mladih, ampak tudi na njihovo splošno duševnost in obnašanje. Za veliko mladih športnikov je lahko dober trener drugi oče, to pomeni, da mora trener mladih biti tako pozitivna osebnost, kot tudi vzgojitelj in strokovnjak (Verdenik, Pocrnjič, Elsner, 1996).

Ena glavnih odlik dobrega trenerja mladih je predvsem, da je človek. To se odraža v njegovih etično moralnih kvalitetah, kot so pošten odnos do vsakega mladega športnika, enako pravičen do vseh, natančen pri prihodu na trening in pri delu, ne uživa alkohola in ne kadi pred otroki, ne zmerja, ne preklinja in ne žali otrok. Ne sme se preveč distancirati, ne preveč povezati s kolektivom. Odnos med trenerjem in mladimi športniki temelji na medsebojnem spoštovanju in zaupanju. Trener mladih se mora zanimati za probleme mladih nogometašev, še zlasti, kako jim gre v šoli. Pomaga in svetuje jim ne samo kot bodočim nogometašem, ampak kot bodočim poštenim in pravičnim članom družbe. Biti pa mora tudi strokovnjak in študiozen tip na svojem področju. Strokovno mora biti podkovan, pripraviti se mora dolgoročno in na vsak trening, spremlja naj novosti v poučevanju mladih in v nogometni igri

nasploh. Uporablja naj testiranja s pomočjo katerih on in tudi otroci spremljajo napredek. Pozanimati se mora in dobro poznati značilnosti tiste starostne stopnje, ki jo vadi. Pri odpravljanju napak naj bo vztrajen, naj ne skopari s pohvalami, z grajami naj bo zelo previden. Nenazadnje mora biti trener tudi vzgojitelj. Vadbo in delo z mladimi mora oblikovati tako, da bo pri mladih razvijal delavnost, odgovornost, discipliniranost, sodelovanje z drugimi, športno igranje, higienske navade, red in točen prihod na trening in samoizpopolnjevanje (Verdenik, Pocrnjič, Elsner, 1996).

2.0 PREDMET IN PROBLEM

Študij ali športna kariera? S tem vprašanjem se sooča veliko mladih športnikov, ki končuje srednje šolanje. Nekateri se odločijo za eno, drugi za drugo, nekateri celo za oboje, vsekakor pa odločitev ni lahka. Tudi sam sem se nekoč moral odločiti. Vrsto let sem treniral nogomet in to je bilo moje največje veselje, ker pa v tem nisem videl prihodnosti, sem se raje odločil za študij in nogomet igrati le še rekreativno. Ravno zato me zanima, kako sedaj razmišljajo mladi nogometaši o svoji prihodnosti, kakšne so po njihovem mnenju možnosti za uspeh, koliko jim nogomet sploh pomeni in kakšne so njihove ambicije. Mislim, da se v zadnjih letih stanje v slovenskem mladinskem nogometu izboljšuje, saj je več nogometnih šol, več vloženega dela in denarja, posledično s tem pa imajo mladi nogometaši večje možnosti za uspeh in temu primerno večje ambicije.

Raziskava obsega celoten slovenski prostor, saj je 8 anketiranih mladinskih nogometnih ekip iz različnih regij. Poleg želj in ambicij mladih nogometašev smo z vprašalnikom ugotavljali tudi vlogo staršev pri razvoju otrokove športne poti ter njihov odnos do šole in nogometa. Ti podatki bodo vsekakor uporabni za nogometne trenerje in funkcionarje, ki se ukvarjajo z nogometom mladih, saj so dali vrsto odgovorov, ki omogočajo vpogled v razmišljanje mladih nogometašev.

2.1 IZBIRA MED ŠPORTNO KARIERO IN ŠTUDIJEJEM

Prav kmalu bo za četrtošolce v gimnazijah in drugih srednjih šolah prišel čas, ko bodo morali pošteno razmisliti o svojem nadaljnjem življenju, o svojem bodočem poklicu in delu, pravzaprav o poteku večjega dela življenja v odraslem obdobju v prihodnosti. Vse bolj namreč postaja jasno, da prav večji del svojega življenja preživimo na delovnem mestu, celo več kot pa ga prespimo. Razviti Evropi se ne bližamo le po naraščajočem standardu, pač pa tudi po miselnosti in delu, ki danes ne dovoljuje več povprečnosti in »lenarjenja«, pač pa zahteva trdo in dolgotrajno naprezanje, polno stalnih dokazovanj in postavljanja izzivov. Praktično ni več »dobre in zanimive« službe, ki bi ji lahko namenili samo 5 do 6 ur delovnega dne, pač pa nas delovne obveznosti silijo v celodnevno delo, ki na ta način vedno bolj postaja naš

vsakodnevni partner, celo bolj kot pa dejanski partner, s katerim v življenju živimo. V takem življenju, pa naj se nam zdi to dejstvo privlačno ali pa skrajno neprivlačno, takšna je prihodnost, bo potrebno poiskati uživanje tudi v delu. Če se tega ne bomo znali naučiti, bo življenje postalo neznosno in težko (Tušak, 2001).

In kje in na kakšen način najti uživanje v delu? Morda prek dejstva, da delaš to, kar te zares veseli? Da najdeš v delu še druge pomene, kot pa le služiti denar? Da ti delo predstavlja iskanje notranjih izzivov in novih poti, ki te bodo kot posameznika dvignile do cilja, ki naj bi bil samouresničenje ali samoaktualizacija svojih potencialov in sposobnosti (Tušak, 2001).

Prva pot do uživanja v delu je izbira pravega poklica, pravega študija. Večina dijakov v srednjih šolah ima popolnoma nejasne predstave o posameznih poklicih in študijih, o posameznih fakultetah. Nekaj je temu kriva nezadostna informacija, ki jo dobivajo v srednjih šolah, nekaj njihova lastna premajhna samoiniciativnost pri iskanju informacij (le-ta je posledica dejanske nezrelosti pri 18-letniku), še največ problemov izhaja iz premajhne poučenosti staršev o razpoložljivih študijih. Pogosto večina dijakov sploh ne ve, da obstaja na desetine različnih poklicev, pogosto poznajo le nekaj tistih, ki jih opravljajo njihovi bližnji znanci ali sami (Tušak, 2001).

Izbira ustreznega študija je za dijake ena najpomembnejših odločitev v življenju. Ker se število fakultet iz leta v leto povečuje, je za mlade vedno težje izbrati tisto pravo. Med najbolj priljubljene spada vsekakor tudi Fakulteta za šport, saj se vsako leto za ta študij odloči veliko število dijakov.

Študij na Fakulteti za šport se je v zadnjih letih bistveno spremenil. Čeprav je nekoč veljal za izrazito praktično usmerjen študij, pa danes vedno bolj postaja študij, ki združuje na eni strani še vedno izredno praktično in strokovno usmerjenost, po drugi strani pa je vedno bolj zasnovan na zelo širokih teoretskih spoznanjih, ki jih prispeva vedno več znanstvenih disciplin. Če je še nedavno tega prevladovala le kineziologija ali znanost o športu, pa prav študij na Fakulteti za šport dobiva vedno več interdisciplinarnih razsežnosti, kjer dobivajo svoje mesto predvsem medicina, psihologija in sociologija, pa tudi fizika, matematika, biologija in kemija. Šport namreč vedno bolj postaja bio-psiho-socialni fenomen, kjer ima predvsem družba z vsemi

svojimi dejavniki vedno bolj močan vpliv. Prav to, kar še vedno ni postalo praksa pri večini študijev, je Fakulteta za šport uresničila v zadnjih letih, postavila je programe, ki so moderno-interdisciplinarno zasnovani (Tušak, 2001).

Kar se tiče športnikov, se zelo pogosto zgodi, da se ne odločijo oziroma opustijo nadaljnje šolanje in izobraževanje, saj je dandanes zelo težko združiti študij in šport, predvsem zaradi visokih zahtev sodobnega profesionalizma. Mladi športniki so vedno bolj podvrženi nujni potrebi po doseganju čimboljših rezultatov, posledica tega so vedno večja pričakovanja po napredku, obveznosti je vedno več, časa za druge dejavnosti, npr. študij, pa zmanjkuje.

Turšič (2002) je v svoji diplomski nalogi ugotovila, da se je le 18 % slovenskih športnikov in športnic, ki jih je anketirala, odločilo za nadaljevanje šolanja na fakulteti, medtem ko jih je 6 % že imelo višjo oziroma visoko izobrazbo.

Vzpodbudnejše podatke je dobil Kostič (2003), ki je v svoji diplomski nalogi preučeval odbojkarje, košarkarje in nogometaše. 46% omenjenih športnikov se je odločilo za študij, medtem ko so se drugi raje posvetili izključno športni karieri.

Do najzanimivejšega zaključka pa je prišel Langus (2002), ki je v svoji diplomski nalogi ugotovil, da največkrat vrhunski športniki namenjajo svoji izobrazbi večjo pozornost šele po končani karieri.

Vrhunska športna kariera zahteva od posameznika popolno osredotočenost in številni posamezniki športu prilagodijo vse druge dejavnosti, tudi šolanje in izobraževanje. Zaradi tega imajo športniki ob koncu kariere pogosto nižjo in slabšo izobrazbo kot njihovi vrstniki nešportniki. Športniki so pogosto slabše pripravljeni na delo v poklicu (Cecić Erpič, 2002).

Ravno zaradi tega bi morali vsem mladim perspektivnim športnikom dati možnosti tako za študij kot tudi za čimboljše pogoje za napredovanje v izbranem športu. Ena najpomembnejših nalog v prihodnosti je omogočiti športnikom, da si pridobijo univerzitetno izobrazbo brez zanemarjanja vrhunškega športa (Brettschneider, 1999).

3.0 CILJI RAZISKAVE

Z raziskavo smo želeli doseči 3 glavne cilje:

1. Ugotoviti vlogo staršev pri razvoju športne poti mladih nogometašev.
2. Ugotoviti, kakšen odnos imajo mladi nogometaši do šole in nogometa.
3. Ugotoviti ambicije mladih nogometašev v nogometu.

4.0 DELOVNE HIPOTEZE

H1: Večino mladih nogometašev so za nogometno igro navdušili njihovi starši.

H2: Večina staršev zelo močno vzpodbuja mlade nogometaše pri razvoju njihove nogometne poti.

H3: Mladi nogometaši imajo veliko težav pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti.

H4: Mladi nogometaši vložijo več truda v treniranje kot v učenje.

H5: Mladi nogometaši, ki so člani slovenske reprezentance, imajo o svojih nogometnih sposobnostih bolj pozitivno mnenje od tistih, ki niso člani reprezentance.

H6: Večina mladih nogometašev si po končanem šolanju bolj želi profesionalno igrati nogomet kot študirati na fakulteti.

H7: Mladi nogometaši, ki so člani slovenske reprezentance, imajo večjo ambicijo, da bi se profesionalno ukvarjali z nogometom od tistih, ki niso člani reprezentance.

H8: Večina mladih nogometašev ima ambicijo igrati v tujini.

H9: Mladi nogometaši, ki so trenutno člani slovenske reprezentance, si bolj želijo, da bi nekoč zaigrali tudi za člansko reprezentanco.

H10: Večina mladih nogometašev meni, da bi s profesionalnim igranjem nogometa zaslužili več kot s katerokoli drugo službo.

5.0 METODE DE LA

5.1. VZOREC ANKETIRANIH

Vzorec anketiranih predstavljajo nogometaši iz osmih mladinskih ekip, ki tekmujejo v 1. slovenski mladinski nogometni ligi. Iz vsake slovenske regije sem anketiral po eno ekipo:

- dolenjska regija (NK Krka)
- gorenjska regija (NK Triglav)
- goriška regija (NK Gorica)
- koroška regija (NK Dravograd)
- obalno-kraška regija (NK Koper)
- osrednjeslovenska regija (NK Domžale)
- podravska regija (NK Maribor)
- savinjska regija (NK Publikum)

Iz ostalih regij (notranjska, pomurska, posavska, zasavska), ki nimajo predstavnika v 1. slovenski mladinski nogometni ligi, nisem anketiral nobene ekipe.

Tabela 1: Število anketiranih iz posameznih klubov

nogometni klub - mladinci	število anketiranih mladih nogometašev
NK Domžale	12
NK Dravograd	18
NK Gorica	18
NK Koper	16
NK Krka NM	15
NK Maribor	19
NK Publikum CE	14
NK Triglav KR	19
skupaj:	131

5.2 VZOREC SPREMENLJIVK

Vzorec spremenljivk izhaja iz anketnega vprašalnika, ki vsebuje naslednje spremenljivke:

Socialno demografske značilnosti:

- starost,
- od katerega leta starosti se ukvarjate z nogometom,
- kje ste začeli nogometno pot,
- regija,
- ste pred nogometom trenirali kateri drugi šport,
- kdo vas je navdušil za nogomet,
- socialni status,
- izobrazba staršev,
- športna aktivnost staršev,
- kako močno vas starši vzpodbujajo na vaši nogometni poti,
- pričakovanja staršev,
- finančna pomoč staršev.

Odnos do šole in nogometa:

- srednja šola,
- šolski uspeh,
- imate status športnika,
- imate težave pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti,
- pomen šolanja za mladega nogometaša,
- pomen nogometa za mladega nogometaša,
- udeležba na treningih,
- zakaj igrate nogomet,
- pogoji treniranja,
- ocena dela trenerja,
- reprezentančni status,
- mnenje o lastnem nogometnem znanju,
- ali ste lahko vzor soigralcem,
- pričakovanja do samega sebe.

Ambicije v nogometu:

- kam po končanem šolanju,
- cilji v nogometu,
- cilji v študiju,
- ambicije v nogometu,
- ambicija o igranju za slovensko člansko reprezentanco,
- možnosti o takojšnji priključitvi v člansko moštvo,
- bi igrali profesionalno v 1.SNL,
- pomen denarja v nogometu,
- kaj vam največ pomeni v nogometu,
- morajo domači igralci imeti prednost pred tistimi, ki pridejo iz drugih klubov,
- v kateri ligi bi najraje igrali,
- najpomembnejši dejavniki za uspeh v nogometu,
- vzroki za slabe uspehe slovenskih klubov na evropskih tekmovanjih.

5.3. METODE OBDELAVE PODATKOV

Za raziskavo sem uporabil vprašalnik, ki zajema 60 vprašanj in je razdeljen na tri sklope. Prvi del se nanaša na socialno demografske značilnosti, drugi del na odnos do šole in nogometa, tretji del pa na ambicije v nogometu. Večina vprašanj v vprašalniku je bila zaprtega tipa. Reševanje vprašalnikov je potekalo anonimno.

Za obdelavo podatkov sem uporabljal osnovne statistične parametre; s pomočjo analize variance in hi-kvadrata sem ugotavljal statistično značilne razlike. Pri obdelavi podatkov sem uporabil računalniške programe Word, Excel in SPSS.

6.0 EMPIRIČNI PODATKI ZA RAZISKAVO

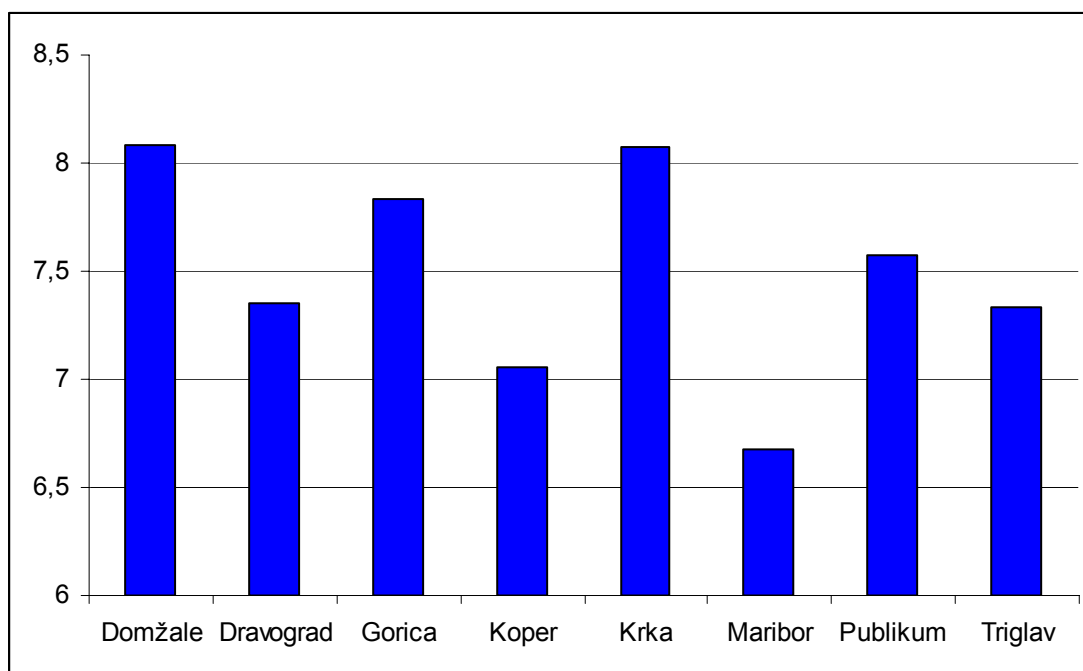
Med vsemi številnimi podatki, ki smo jih pridobili s pomočjo anketnega vprašalnika, smo izbrali najpomembnejše in jih s pomočjo grafov in tabel analizirali in interpretirali.

6.1 SOCIALNO DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

6.1.1 Kdaj ste se začeli ukvarjati z nogometom?

Pri prvem vprašanju, ki smo ga preučevali, smo od mladih nogometašev hoteli izvedeti, od katerega leta starosti se ukvarjajo z nogometom oziroma kdaj so se odločili, da brcanje žoge na dvorišču nadgradijo z vadbo v nogometnem klubu ali nogometni šoli. Dandanes se otroci že zelo zgodaj vključujejo v organizirano vadbo, kar priča tudi dejstvo, da se v klubih uvajajo vedno mlajše starostne kategorije (U-8). Tu se mladi športniki ne naučijo le tehničnih in taktičnih prvin, ampak najbrž še pomembnejše, dobrih delovnih navad, reda in discipline.

Graf 1: Povprečna starost začetka igranja nogometa

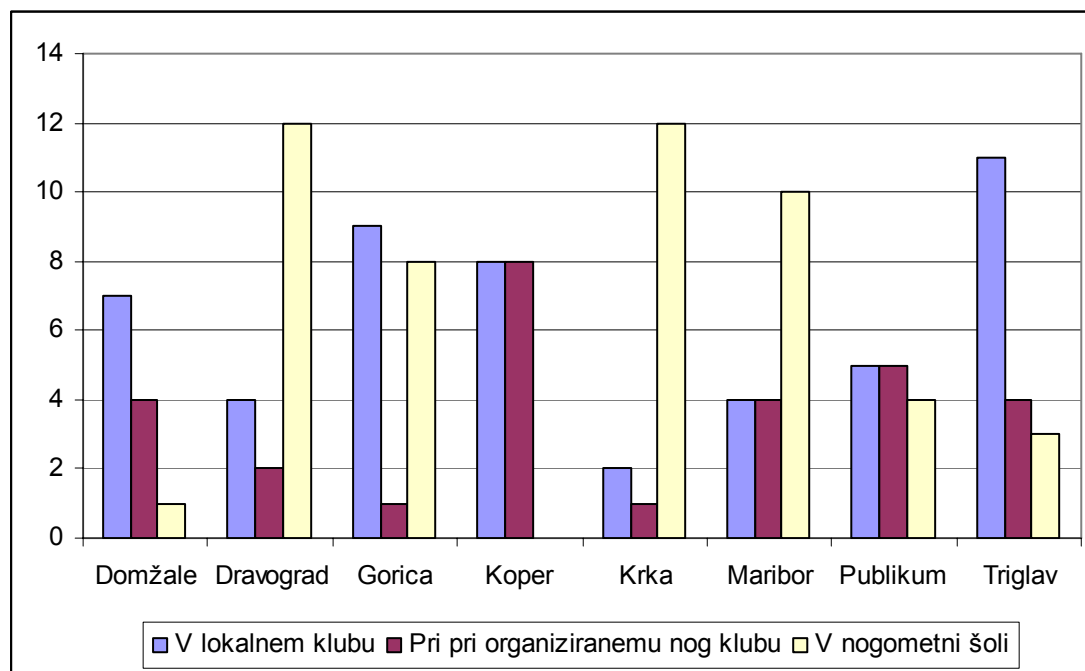
Pri analizi podatkov smo izračunali povprečne starosti, pri katerih so se mladi nogometaši začeli ukvarjati s tem športom. Kot je razvidno iz grafa, so se najprej spoznali z nogometom mladi Mariborčani, in sicer pri povprečni starosti 6,68 let, najkasneje pa so začeli z brcanjem žoge nogometaši novomeške Krke in Domžal (8,07 oziroma 8,08 let). Ti podatki so deloma tudi pričakovani, saj ima Maribor najbogatejšo nogometno tradicijo med naštetimi mesti, medtem ko se je nogomet v Novem Mestu in Domžalah začel razvijati pozneje. S pomočjo hi-kvadrat testa smo ugotovili, da med posameznimi klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,024$).

Naše podatke o začetku ukvarjanja z nogometom smo primerjali s podatki, ki jih je dobil v svoji diplomski nalogi Zemljarič, ki je enako vprašanje postavil dijaku iz nogometnega oddelka (2005). Iz primerjave ugotovimo, da so mladi slovenski nogometaši iz omenjenih klubov (povprečje vseh skupaj je 7,46 let) celo prej začeli s treniranjem nogometa kot dijaki iz Šiške (8,14 let).

6.1.2 Kje ste začeli svojo nogometno pot?

V Sloveniji obstaja veliko klubov, kjer se lahko mladi začnejo na organiziran način spoznavati z nogometom, vedno bolj razširjene pa so tudi otroške nogometne šole. Njihov glavni namen je, da se z organiziranim pristopom, delom in sodelovanjem s šolami zagotavlja vključevanje otrok v nogomet in omogoča čimvečjemu številu mladim prestop v nogometne klube. Samo strokovno delo in prava organizacija lahko zagotavljata zanimanje za nogomet med otroki, zato je potrebno tako v klubih, kakor v nogometnih šolah poskrbeti za usposobljene trenerje in načrtno delo po strokovnem programu.

Graf 2: Kje ste začeli svojo nogometno pot?

Pri tem vprašanju smo dobili zelo zanimive in raznolike podatke. Najbolj preseneča dejstvo, da je le 22,5 % vseh mladih nogometašev začelo svojo nogometno pot pri organiziranemu klubu oziroma pri klubu, za katerega trenutno igrajo. Iz tega lahko razberemo, da jih je večina prišla v svoje klube kasneje, in sicer iz nogometnih šol in iz lokalnih klubov (oba po 38,8 %). V Triglavu iz Kranja, Domžalah, Gorici in Kopru je večina oziroma vsaj polovica mladih nogometašev svojo športno pot začela v lokalnih klubih (domačih klubih, ki tekmujejo v nižjih ligah oziroma v medobčinskih ligah), kar kaže na to, da imajo ta štiri društva zelo dobro razvit sistem selekcioniranja mladih iz okoliških ekip.

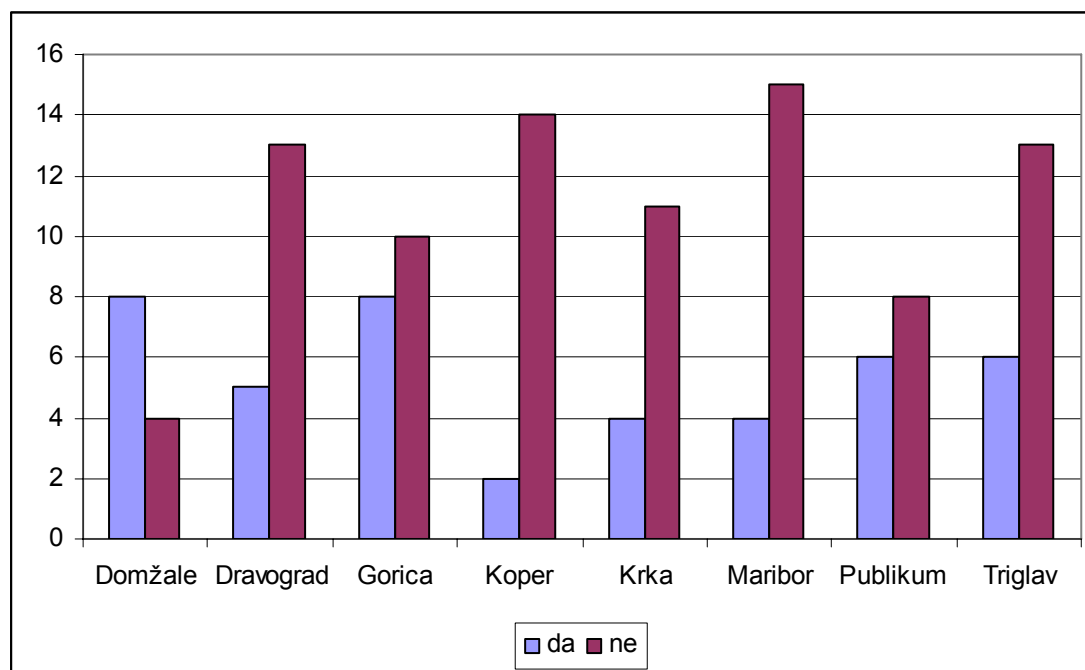
Zelo zanimivi so tudi podatki o nogometnih šolah. V svoji diplomski nalogi je Zemljarič (2005) ugotovil, da je le 10 % dijakov iz nogometnega oddelka svojo športno pot začelo v nogometnih šolah, medtem ko je takih nogometašev v naši raziskavi že skoraj 40 %. Iz tega podatka je lepo razvidno, da se nogometne šole v Sloveniji iz leta v leto bolj razvijajo. V naši raziskavi prednjačijo predvsem nogometni šoli iz Novega Mesta in Dravograda, kjer se je z okroglim usnjem začela spoznavati velika večina tamkajšnjih mladih nogometašev.

Glede na raznolikost podatkov, pri slednjem vprašanju pričakovano obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,000$) med posameznimi klubi.

6.1.3 Ste pred nogometom trenirali kateri drugi šport?

Nekateri otroci se v mladih letih radi poizkušajo v različnih športih, preden ugotovijo, kateri je za njih najprimernejši, medtem ko se drugi takoj zaljubijo v določeno panogo in pri njej ostanejo celo življenje. Ker je nogomet med mladimi najbolj priljubljen šport (trenutno je na Nogometni zvezi Slovenije registriranih kar 25.291 mladih nogometašev), nas je pri slednjem vprašanju posebej zanimalo, koliko otrok se je takoj odločilo zanj.

Graf 3: Ste pred nogometom trenirali kateri drugi šport?

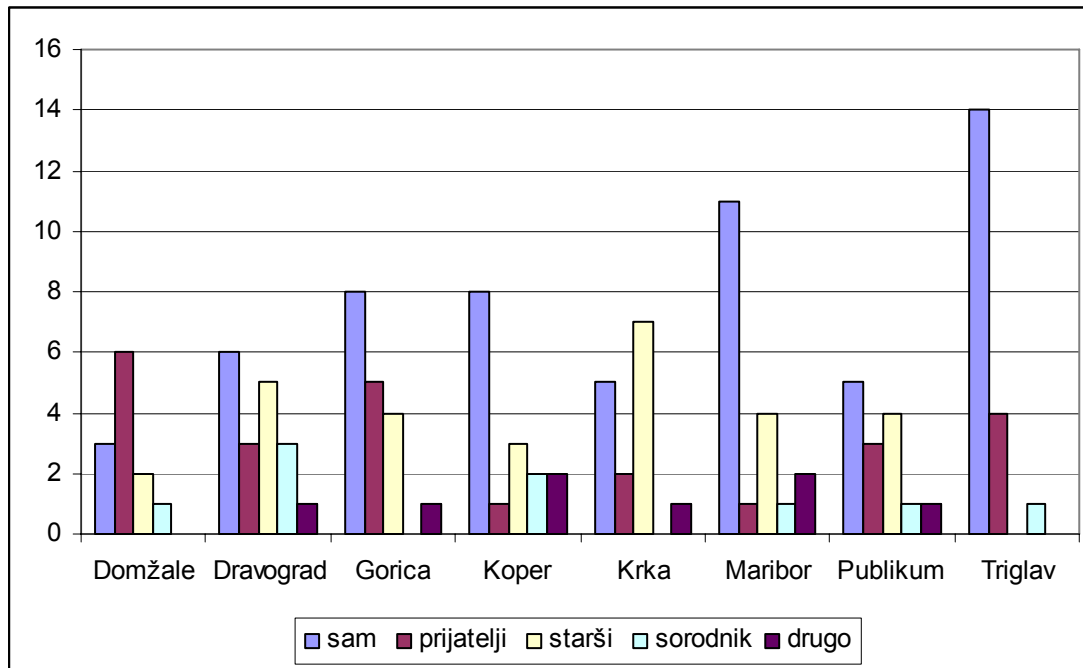

Kot je razvidno iz grafa, večina mladih nogometašev pri vseh klubih pred nogometom ni trenirala nobenega drugega športa, zato pri tem vprašanju ni statistično značilnih razlik ($p=0,081$) med klubi. Izstopajo le Domžale, kjer se je kar dve tretjini mladih pred brcanjem žoge odločilo za kakšen drugi šport. Najbolj pa so bili zvesti nogometu mladi Koprčani, saj se jih je kar 87 % takoj odločilo za ta šport. Od vseh mladih nogometašev skupaj je torej le 32 % takšnih, ki so se pred nogometom ukvarjali s

katerim drugim športom. 10 se jih je preizkušalo v košarki, 7 v karateju, po 5 pa jih je treniralo plavanje, gimnastiko, tenis, rokomet in atletiko.

6.1.4 Kdo vas je navdušil za igranje nogometa?

Graf 4: Kdo vas je navdušil za igranje nogometa?

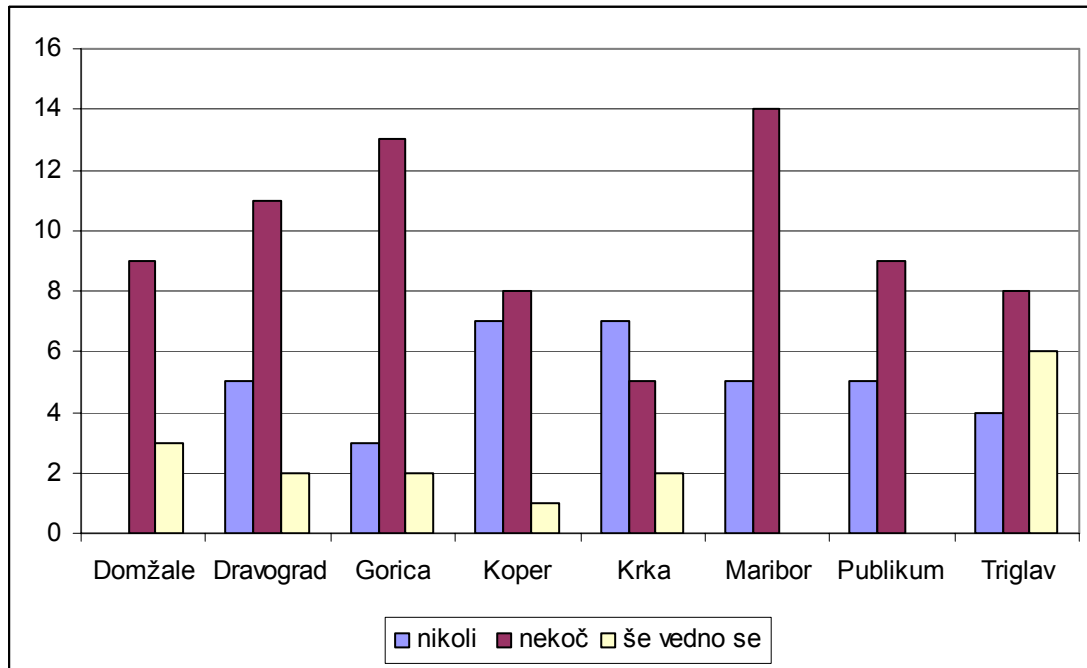

Pri omenjenem vprašanju smo dobili zanimive odgovore. Dobrih 45 % vseh mladih nogometašev se je za nogomet navdušilo kar samih, predvsem so se tako odločili mladi Kranjčani (73 %). Ta odgovor prevladuje pri vseh klubih, razen pri Krki, kjer se jih je največ odločilo za nogomet po nasvetu staršev, in pri Domžalah, kjer so najpomembnejšo vlogo odigrali prijatelji. Starši so sicer navdušili za nogomet kar 22% vseh naših mladih nogometašev, prijatelji pa 19%, kar vsekakor kaže na to, da imajo tako starši kot prijatelji zelo pomembno vlogo v življenju mladih športnikov. Najbolj zanimiv pa je podatek, da niti enega od 131 vprašanih ni za nogomet navdušil njihov učitelj športne vzgoje, kar jim vsekakor ni v prid, saj je njihova naloga tudi ta, da mlade navdušujejo in jih usmerjajo v šport. Z analizo podatkov smo ugotovili, da pri tem vprašanju med posameznimi klubi ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,163$).

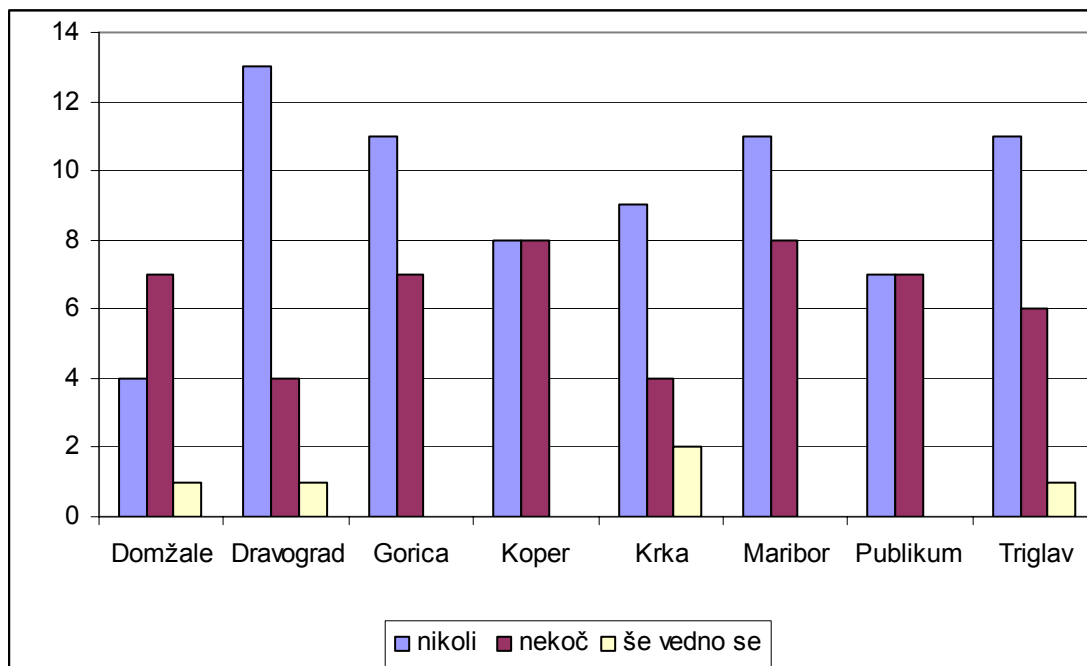
6.1.5 Ali se vaši starši aktivno ukvarjajo oz. so se aktivno ukvarjali s športom?

Omenjeno vprašanje smo analizirali s pomočjo hi-kvadrat testa. Rezultati so pokazali, da pri očetih obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,034$), medtem ko pri materah razlike niso statistično značilne ($p=0,493$).

Graf 5: Ali se vaš oče aktivno ukvarja oz. se je aktivno ukvarjal s športom?

Graf 6: Ali se vaša mati aktivno ukvarja oz. se je aktivno ukvarjala s športom?

Po pričakovanjih smo pri tem vprašanju dobili zelo različne podatke med očeti in materami. Kar 60 % očetov mladih nogometašev se je nekoč ukvarjalo s športom, medtem ko je takih mater le 39%. Velika razlika je tudi med tistimi, ki se nikoli niso ukvarjali s športom, saj je takih očetov 28 %, mater pa kar 57%. Zelo malo pa je še vedno aktivnih športnikov med starši. Še vedno se s športom ukvarja 12 % očetov in le 4 % mater, kar je nekako pričakovano, saj je v današnjem tempu življenja in številnih vsakdanjih obveznostih vedno težje dobiti čas za šport in rekreacijo. Če primerjamo rezultate po klubih, ugotovimo, da so najbolj aktivni očetje iz Kranja, saj se jih kar tretjina še vedno športno udeležuje, medtem ko so najmanj aktivne matere iz Dravograda, katerih velika večina (72 %) se nikoli ni ukvarjala s športom.

6.1.6 Kako močno vas starši vzpodbujajo pri razvoju vaše nogometne poti?

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da jih starši zelo malo podpirajo, odgovor 5 pa je pomenil, da jih podpirajo zelo močno.

Tabela 2: Kako močno vas oče vzpodbuja pri razvoju vaše nogometne poti?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	4,50
NK Dravograd	4,39
NK Gorica	4,17
NK Koper	4,19
NK Krka NM	4,40
NK Maribor	4,58
NK Publikum CE	4,36
NK Triglav KR	4,65
povprečje skupaj:	4,40

Tabela 3: Kako močno vas mati vzpodbuja pri razvoju vaše nogometne poti?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	3,92
NK Dravograd	4,00
NK Gorica	3,83
NK Koper	3,69
NK Krka NM	3,67
NK Maribor	4,00
NK Publikum CE	4,36
NK Triglav KR	3,84
povprečje skupaj:	3,91

Iz obeh tabel je lepo razvidno, da starši zelo močno vzpodbujejo svoje otroke pri razvoju njihove nogometne poti. Povprečna podpora vseh očetov (4,40) je malo večja kot podpora vseh mater (3,91), kar je bilo mogoče pričakovati, saj je nogomet najbolj priljubljen moški šport, zato verjetno očetje še z večjim veseljem spremljajo svoje sinove na treningih in tekmah. Zanimiv je podatek, da je le pri Publikumu iz Celja podpora staršev enaka. Ker so povprečne ocene strinjanja med seboj zelo podobne, ni prišlo do statistično značilnih razlik ne pri očetih ($p=0,862$) kot tudi ne pri materah ($p=0,827$).

Podatke, ki smo jih dobili v naši raziskavi, smo primerjali s podatki, ki jih je predstavil Zemljarič v svoji diplomski nalogi (2005). Primerjava je pokazala, da tudi starši dijakov iz nogometnega oddelka svoje otroke zelo podpirajo, a so povprečne ocene strinjanja v naši raziskavi celo malo višje. Očetje 4,40 proti 4,28, matere pa 3,91 proti 3,67.

6.1.7 Koliko finančnih sredstev so vaši starši vložili v vaše športno udejstvovanje?

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da njihovi starši vlagajo zelo malo denarja v njihovo športno udejstvovanje, odgovor 5 pa je pomenil, da vlagajo zelo veliko.

Tabela 4: Koliko finančnih sredstev so vaši starši vložili v vaše športno udejstvovanje?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	4,75
NK Dravograd	3,89
NK Gorica	4,28
NK Koper	3,94
NK Krka NM	3,80
NK Maribor	4,32
NK Publikum CE	4,29
NK Triglav KR	4,26
povprečje skupaj:	4,18

Kot je razvidno iz tabele, se mladi nogometaši strinjajo s tem, da njihovi starši vlagajo veliko finančnih sredstev v športno udejstvovanje svojih otrok. Povprečne ocene strinjanja se gibljejo med 3,80 (Krka Novo Mesto) in 4,75 (Domžale). Kljub temu smo s pomočjo testa analize variance ugotovili, da obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,047$) med posameznimi klubi.

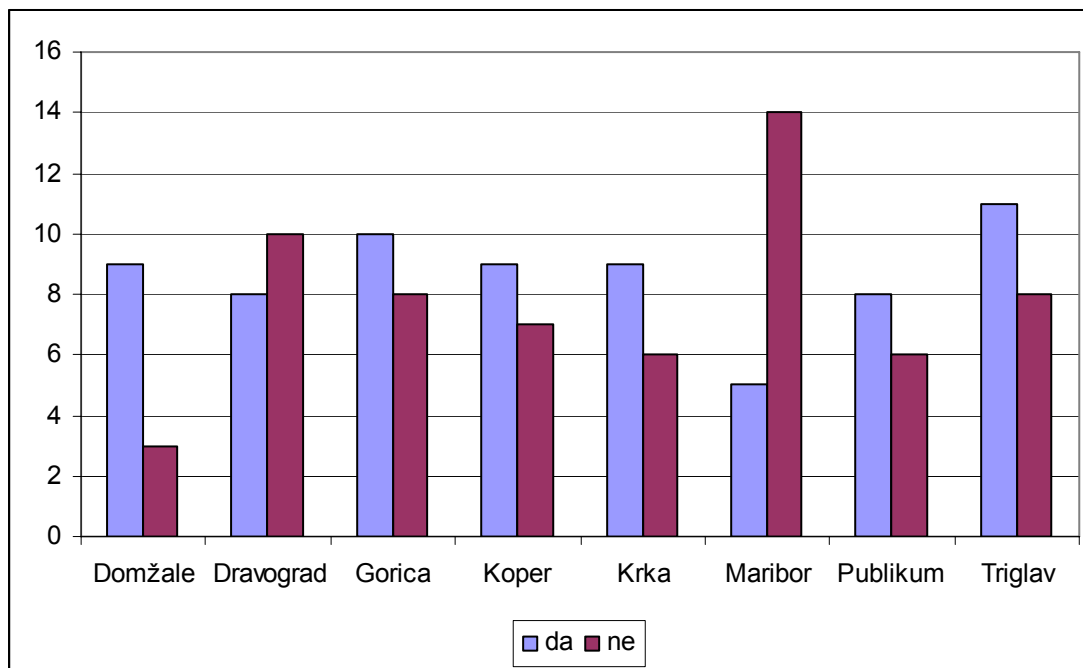
Naše podatke smo primerjali s podatki dijakov iz nogometnega oddelka, ki jih je dobil Zemljarič (2005). Rezultati so pokazali, da imajo dijaki iz Šiške še večjo povprečno oceno strinjanja (4,51) kakor naši mladi nogometaši (4,18). To je vsekakor lahko pričakovan podatek, saj imajo dijaki iz nogometnega oddelka dodatne stroške šolanja, bivanja in prevoza, ki jih pokrivajo prav njihovi starši.

6.2 ODNOS DO ŠOLE IN NOGOMETA

6.2.1 Ali bi šolanje prekinili, če bi dobili priložnost profesionalno igrati nogomet?

Osnovni cilj izobraževanja je kakovostno usposabljanje za opravljanje poklicnih in profesionalnih nalog, ne smemo pa zanemariti vloge šole v procesu socializacije mladostnika, ki odločilno vpliva na njegov psihični in socialni razvoj otroka v odraslo osebo (Juraga, 2003). Na podlagi tega lahko trdimo, da je dokončati oz. zaključiti srednjo šolo za mlade bistvenega pomena, zato se mora v tem obdobju profesionalni šport podrediti potrebam šolanja.

Graf 7: Ali bi šolanje prekinili, če bi dobili priložnost profesionalno igrati nogomet?

Iz obdelave podatkov na to vprašanje smo dobili zelo presenetljive odgovore. Več kot polovica (53 %) vseh mladih nogometašev bi šolanje prekinilo, če bi dobili priložnost profesionalno igrati nogomet. Le pri Mariboru in pri Dravogradu je več tistih, ki bi raje nadaljevali s šolanjem. Vsekakor so ti rezultati zaskrbljujoči, saj se mladi očitno ne zavedajo pomembnosti izobrazbe in znanja, ki ga pridobijo v srednji šoli. Predvsem

mladi Domžalčani (75 %) bi najraje zamenjali šolo z nogometom, kar je najverjetneje posledica prevlade članske ekipe Domžal v 1.SNL, kar daje mladim nogometašem še dodaten motiv za preboj med profesionalce. Menim, da je zdravo, da imajo mladi željo po uspehu v športu, a zaključitev vsaj srednje šole bi pred tem morale imeti prednost. Kot je razvidno tudi iz grafa med posameznimi klubi, ni prišlo do statistično značilnih razlik ($p=0,255$).

Naše podatke smo primerjali s podatki, ki jih je v svoji diplomski nalogi predstavil Kostič (2003). Iz primerjave lahko ugotovimo, da so rezultati obeh raziskav zelo podobni, saj je skoraj enak odstotek nogometašev (55 %), ki jih je obravnaval Kostič, prekinil šolanje zaradi športne kariere.

6.2.2 Koliko težav imate pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti?

Vsakdanje obveznosti, ki jih imajo mladi športniki v svojih klubih in reprezentancah, lahko privedejo do težav pri usklajevanju šolskih in športnih dolžnosti. Zaradi tega imajo takšni dijaki možnost, da si s pomočjo statusa športnika prilagodijo nekatere šolske obveznosti. Status mladim športnikom omogoča predvsem, da so v času tekmovanj in priprav lahko odsotni od pouka, da si lahko sami izbirajo čas ustnega preverjanja znanja, da imajo možnost dodatnega posvetovanja z učiteljem itd.

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da imajo pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti zelo malo težav, odgovor 5 pa, da imajo težav zelo veliko.

Tabela 5: Koliko težav imate pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	3,42
NK Dravograd	2,61
NK Gorica	2,89
NK Koper	2,44
NK Krka NM	2,87
NK Maribor	2,37
NK Publikum CE	2,64
NK Triglav KR	2,83
povprečje skupaj:	2,73

Omenjeno vprašanje je tesno povezano s predhodnim vprašanjem, saj se podatki med njima zelo ujemajo. Iz analize podatkov smo ugotovili, da imajo daleč največ težav pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti mladi nogometaši Domžal (3,42), kar je lahko nov razlog za predhodni odgovor, ko so se v večini odločili, da bi zamenjali šolanje za igranje nogometa. Ravno nasprotje so mladi Mariborčani, ki imajo najmanj težav z usklajevanjem obveznosti (2,37) in so se verjetno tudi zaradi tega pri predhodnem vprašanju v večini odločili, da bi raje nadaljevali s šolanjem. Zanimivo je tudi, da le 5 % vseh mladih nogometašev trdi, da ima zelo veliko težav, kar je mogoče posledica tega, da imajo skoraj vsi (87 %) status športnika, kar jim zelo olajša šolanje. Glede na dobljene podatke smo ugotovili, da med posameznimi klubi ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,196$).

6.2.3 Koliko truda vložite v učenje in treniranje?

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da vlagajo zelo malo truda v učenje oziroma treniranje, odgovor 5 pa, da vlagajo zelo veliko truda.

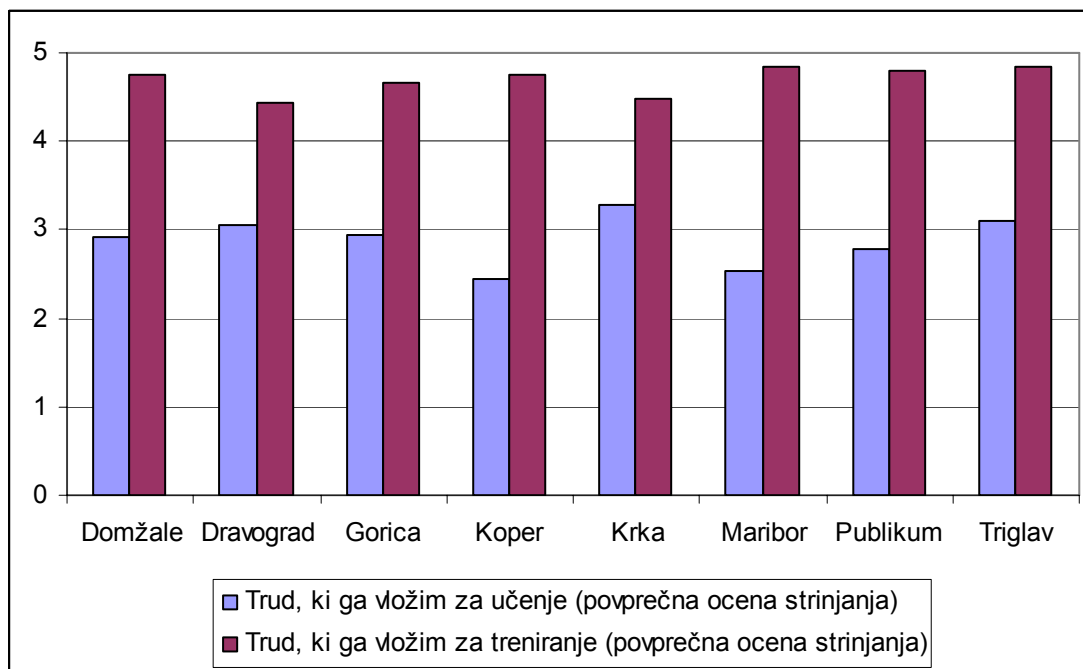
Tabela 6: Koliko truda vložite v učenje?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	2,92
NK Dravograd	3,06
NK Gorica	2,94
NK Koper	2,44
NK Krka NM	3,27
NK Maribor	2,53
NK Publikum CE	2,79
NK Triglav KR	3,11
povprečje skupaj:	2,88

Tabela 7: Koliko truda vložite v treniranje?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	4,75
NK Dravograd	4,44
NK Gorica	4,67
NK Koper	4,75
NK Krka NM	4,47
NK Maribor	4,84
NK Publikum CE	4,79
NK Triglav KR	4,84
povprečje skupaj:	4,69

Graf 8: Koliko truda vložite v učenje in treniranje?

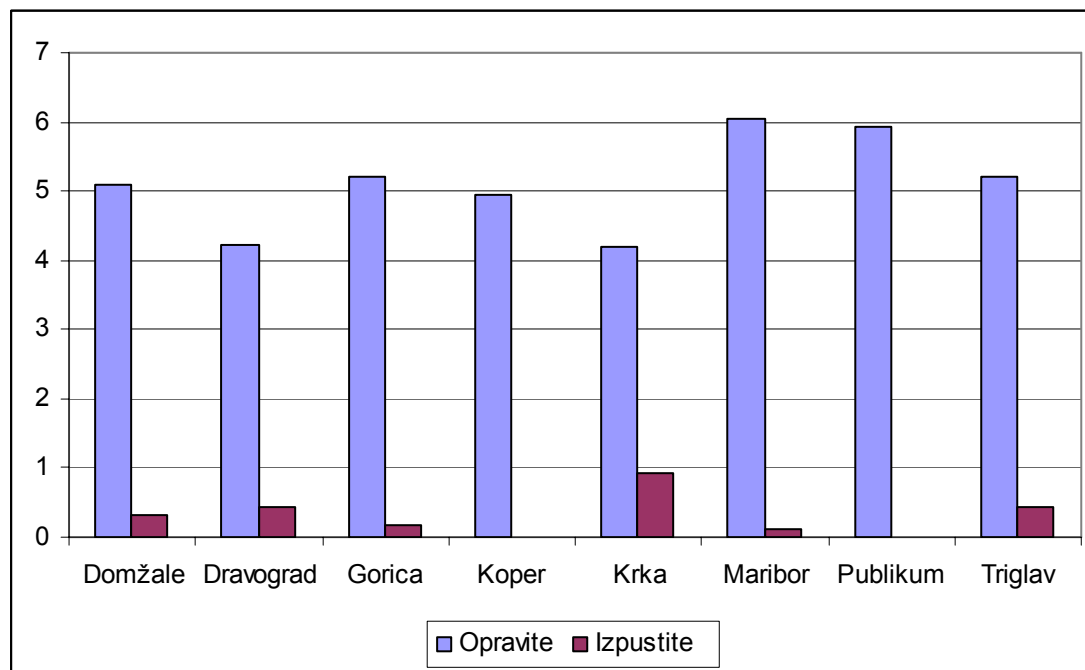

Podatki, ki smo jih dobili pri sledečem vprašanju, so pričakovani. Mladi nogometaši vlagajo veliko več truda v treniranje kakor pa v učenje. Razlika je ogromna, saj je povprečna ocena strinjanja vseh nogometašev o vložnem trudu v treniranje kar 4,69, o vložnem trudu v učenje pa le 2,88. Še bolj nazorno pokaže to razliko podatek, ki pravi, da kar 72 % vseh nogometašev vlaga v treniranje zelo veliko truda (odgovor 5), le 3 % pa vlagajo enak trud tudi v učenje.

Med posameznimi klubi ni večjih razhajanj, saj ni opaziti statistično značilnih razlik ne pri učenju ($p=0,081$) ne pri treniranju ($p=0,178$). Zanimivo je predvsem dejstvo, da igralci Dravograda in Krke, ki med vsemi vlagajo najmanj truda v treniranje (4,44 in 4,47), zasedajo zadnji dve mesti na trenutni lestvici 1. SMNL, kar je lahko tudi razlog premajhnega naprežanja na treningih. Po drugi strani pa so prav igralci Krke tisti, ki vlagajo največ truda v učenje (3,27), rezultati pa so vidni v njihovem šolskem uspehu (povprečje 3,8), ki je daleč najboljši med vsemi, poleg tega pa imajo v svoji ekipi kar 6 odličnjakov.

6.2.4 Koliko treningov na teden opravite in koliko jih izpustite?

Graf 9: Koliko treningov na teden opravite in koliko jih izpustite?

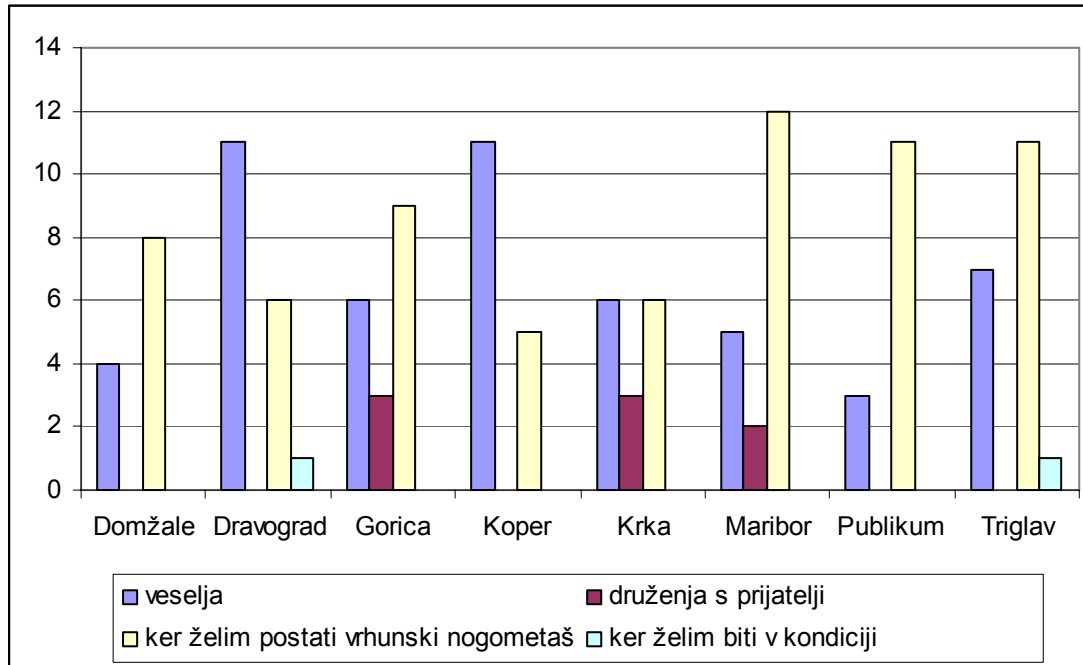

V povprečju opravijo vsi mladi nogometaši 5 treningov na teden (v tekmovalnem obdobju), kar pomeni, da trenirajo vsak dan; v soboto imajo prvenstveno tekmo, nedelja pa je namenjena počitku. V Mariboru in Publikumu trenirajo v povprečju celo 6 krat na teden, kar je najverjetneje posledica tega, da nekateri mladi nogometaši že trenirajo tudi 2 krat dnevno. Kot je razvidno iz grafa, najmanj trenirajo v Dravogradu in Novem Mestu, kar je lahko še dodaten razlog, zakaj zasedajo zadnji mesti na prvenstveni lestvici.

Iz obdelave podatkov o izpuščenih treningih pa smo ugotovili, da kar dobre tri četrtine vseh mladih nogometašev ne izpusti niti enega treninga na teden, kar je vsekakor dokaz, da mladi uživajo in si obenem želijo uspeti v tem športu. Tistih, ki izpustijo po en trening na teden je 19 %, medtem ko je le 4 % vseh mladih nogometašev odsotnih na dveh ali več treningih na teden. Iz grafa lahko razberemo, da naj bi bili v Kopru in Publikumu celo vsi udeleženi na vseh treningih. Z analizo rezultatov smo ugotovili, da med posameznimi klubi obstajajo statistično značilne razlike tako pri opravljenih ($p=0,000$) kakor tudi pri izpuščenih treningih ($p=0,017$).

6.2.5 Zakaj igrate nogomet?

Graf 10: Nogomet igram zaradi:

Po pričakovanjih največ mladih (52 %) igra nogomet, ker si želijo nekoč postati vrhunski nogometaši, kar smo lahko razbrali že iz predhodnih vprašanj. 40 % vseh mladih nogometašev brca žogo zaradi veselja, medtem ko jih le peščica igra zaradi druženja s prijatelji in ker želijo biti v kondiciji. Največjo željo po uspehu kažejo v Mariboru, Publikum, Triglavu in Domžalah, najmanj pa so ambiciozni v Kopru in Dravogradu, kjer nogomet igrajo predvsem iz veselja. Iz analize podatkov smo ugotovili, da razlike med klubi le za malenkost niso statistično značilne ($p=0,056$).

Naše rezultate smo primerjali s podatki, ki jih je dobil Zemljarič v svoji diplomski nalogi (2005). Na enako vprašanje je kar 87 % dijakov iz nogometnega oddelka odgovorilo, da igrajo nogomet, ker želijo postati vrhunski nogometaši. Dijaki imajo po pričakovanju torej še večjo željo po uspehu kot naši nogometaši, saj so se najverjetneje tudi zaradi tega odločili za šolanje v nogometnem oddelku.

6.2.6 Kakšni so pogoji za trening v vašem klubu?

Pogoji za trening so posebno pri mlajših selekcijah zelo pomemben dejavnik, predvsem za motivacijo in večjo zagnanost pri delu. Največjo težavo pri nogometu predstavlja igralna površina, saj se predvsem ob slabih vremenskih razmerah zelo hitro uniči. Idealno bi bilo, da bi klubi imeli vsaj eno ali celo več pomožnih igrišč, a žal je to zaradi velikih stroškov izgradnje in vzdrževanja praktično nemogoče.

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da so pogoji za trening zelo slabi, odgovor 5 pa, da so pogoji odlični.

Tabela 8: Kakšni so pogoji za trening v vašem klubu?

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	4,25
NK Dravograd	4,44
NK Gorica	3,94
NK Koper	3,44
NK Krka NM	3,71
NK Maribor	4,21
NK Publikum CE	3,71
NK Triglav KR	4,68
povprečje skupaj:	4,08

Mladi nogometaši menijo, da so pogoji za treniranje v njihovih klubih zelo dobri (povprečna ocena strinjanja vseh skupaj je 4,08). Najbolj so s pogoji zadovoljni pri kranjskem Triglavu (4,68), najmanj pa pri Kopru (3,44). Zelo pozitivno je tudi dejstvo, da sta le 2 % vseh mladih nogometašev ocenila, da so pogoji za delo v njihovih klubih slabi oziroma zelo slabi, kar 31 % pa jih meni, da so pogoji odlični. Podatki so za vse delavce v klubih pohvalni in lepa vzpodbuda tudi za delo v prihodnosti. Kljub

strinjanju o dobrih pogojih za delo pa smo z obdelavo podatkov ugotovili, da med posameznimi klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,00$).

Naše podatke smo primerjali s podatki, ki jih je v svoji diplomski nalogi dobil Kostić (2003). Ugotovili smo, da so naši mladi nogometaši veliko bolj zadovoljni s pogoji za treniranje kot nogometaši, ki jih je obravnaval Kostić, saj znaša njihova povprečna ocena strinjanja le 2,78.

6.2.7 Ocenite delo vašega trenerja!

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da je delo njihovega trenerja zelo slabo, odgovor 5 pa, da je odlično.

Tabela 9: Ocenite delo vašega trenerja!

nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	4,75
NK Dravograd	4,11
NK Gorica	3,83
NK Koper	4,56
NK Krka NM	3,86
NK Maribor	4,79
NK Publikum CE	4,00
NK Triglav KR	4,79
povprečje skupaj:	4,35

Iz obdelave podatkov smo ugotovili, da so mladi nogometaši zelo zadovoljni s svojimi trenerji, saj so njihovo delo ocenili s povprečno oceno 4,35. Kar polovica jih meni, da njihovi trenerji delajo odlično, medtem ko nihče izmed 130 anketiranih ni izrazil, da delajo zelo slabo. Najlepše povprečne ocene so si prislužili trenerji Triglava, Maribora

(oba 4,79) in Domžal (4,75). S pomočjo testa analize variance smo ugotovili, da med posameznimi klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,000$). Verjamem, da so ti podatki za vse trenerje dobrodošli in lepa popotnica za delo tudi v prihodnosti.

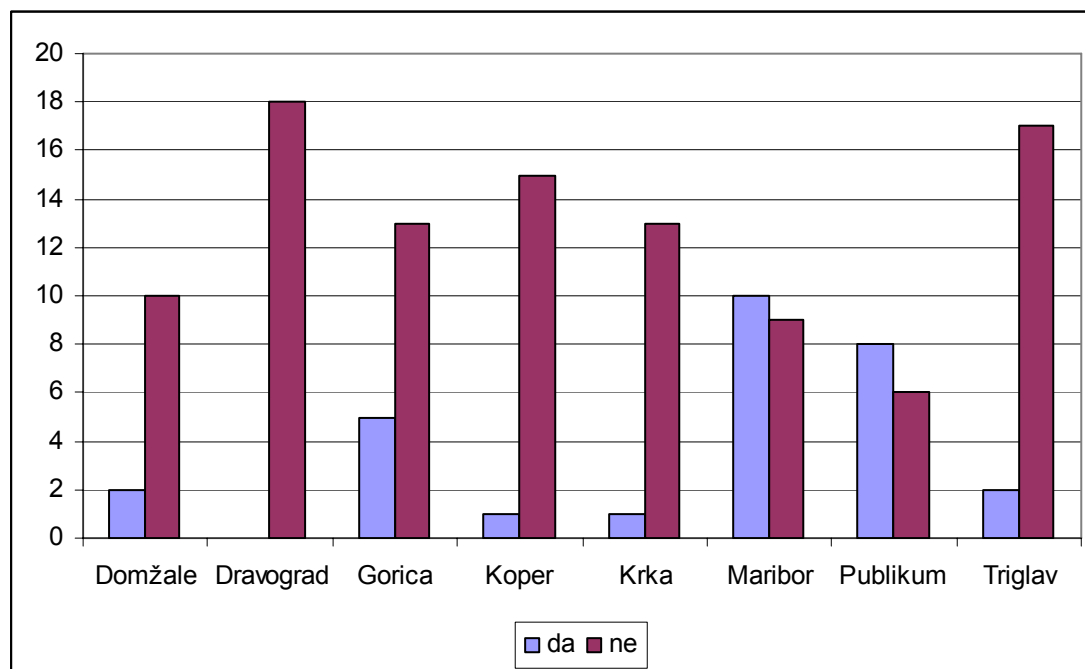
Iz primerjave naših podatkov s podatki, ki jih je predstavil Zemljarič v svoji raziskavi (2005), lahko ugotovimo, da so trenerji v 1. SMNL dobili celo višje ocene kot trenerji v nogometnem oddelku, katerih povprečna ocena znaša le 3,9.

6.2.8 Ali ste član katere izmed slovenskih nogometnih reprezentanc?

Vsak športnik si želi, da bi vsaj enkrat v življenju oblekel dres državne reprezentance in jo s ponosom predstavljal v svetu. To je vsekakor ena izmed največjih časti, ki lahko doleti športnika v njegovi karieri. Poleg slave in priznanj pa imajo reprezentanti tudi obveznosti, saj morajo biti vedno vzor najmlajšim, tako na igrišču kot izven njega.

Poleg članske reprezentance v Sloveniji že vrsto let nastopajo tudi reprezentance mlajših nogometnih selekcij (od U-15 do U-21), ki želijo najbolj nadarjenim mladim nogometašem zagotoviti najboljše pogoje za njihov razvoj. Te reprezentance so tista sredina, ki mlade najbolj motivira za delo ter jim ponuja možnost mednarodnega nastopanja in merjenja moči s sovrstniki s celega sveta.

Graf 11: Ali ste član katere izmed slovenskih nogometnih reprezentanc?

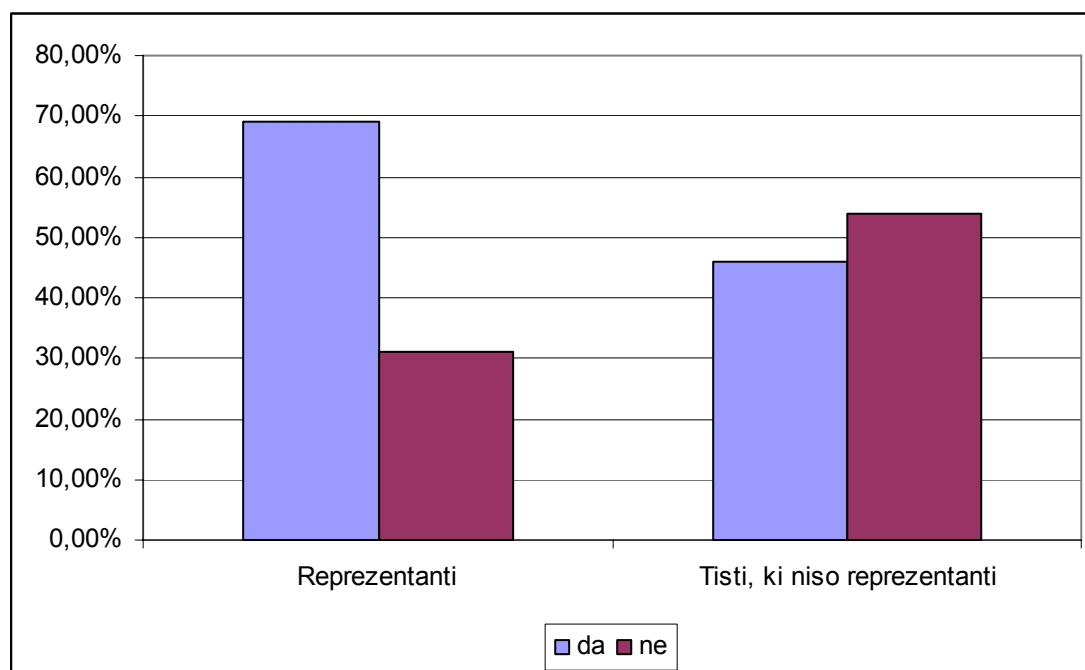

Izmed vseh anketiranih mladih nogometašev je 29 takih, ki nastopajo tudi za državno reprezentanco, medtem ko jih 101 trenutno ni v izboru nobene izmed reprezentanc. Največ reprezentantov prihaja iz Maribora (10) in Publikuma (8), edina ekipa, ki nima niti enega reprezentanta, pa je Dravograd. Najbolj preseneča podatek, da imajo Koprčani le enega nogometaša, ki nosi dres z državnim grbom, saj prepričljivo vodijo na prvenstveni lestvici, zato smo pričakovali, da imajo morda kakšnega reprezentanta več. Kot lahko razberemo tudi iz grafa, obstajajo med klubi statistično značilne razlike ($p=0,000$). Podatke o reprezentančnem statusu bomo uporabili tudi pri nekaterih naslednjih vprašanjih, kjer bomo primerjali podatke med reprezentanti in tistimi, ki to niso.

6.2.9 Ali mislite, da ste lahko svojim soigralcem vzor?

Pri slednjem vprašanju smo primerjali odgovore med reprezentanti in tistimi, ki niso reprezentanti, saj želimo predvsem primerjati mnenja o samih sebi med tema dvema skupinama.

Graf 12: Ali mislite, da ste lahko svojim soigralcem vzor?

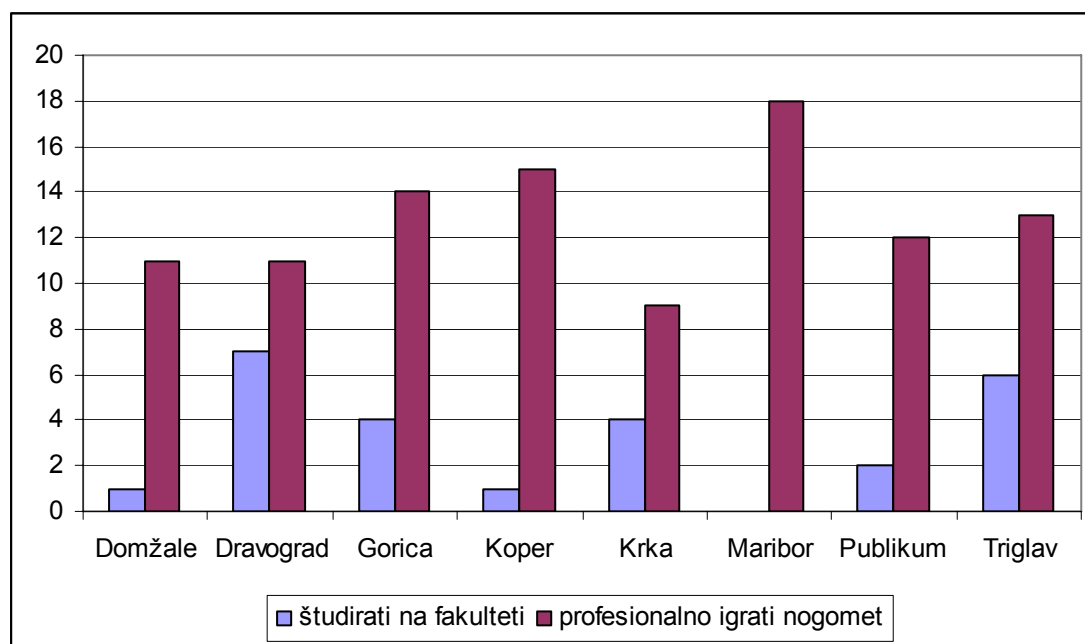
Iz obdelave podatkov smo ugotovili, da imajo mladi nogometaši, ki nosijo dres z državnim grbom, boljše mnenje o sebi, saj jih kar 69 % meni, da bi lahko bili vzor svojim soigralcem. Med tistimi, ki niso v reprezentanci, jih podobno misli le 46 %. Razlika je kar velika, vendar deloma pričakovana, saj so reprezentanti verjetno boljši nogometaši, z več izkušnjami, boljšo samopodobo in bolj spoštovani med soigralci. Kot posledica tega menijo, da so lahko ostalim vzor ter da se njihovi soigralci lahko po njih zgledujejo in jim tako sledijo na njihovi poti. Po pričakovanjih so razlike med obema skupinama statistično značilne ($p=0,029$).

6.3 AMBICIJE V NOGOMETU

6.3.1 Kaj si najbolj želite po končanem šolanju?

Ko mladi končajo šolanje, so postavljeni pred eno izmed najpomembnejših odločitev, saj morajo izbrati pot, ki jih bo spremljala skozi celo življenje. To obdobje je še toliko bolj prelomno za športnike, ker se morajo odločiti, ali naj nadaljujejo svojo pot v izbrani športni panogi ali naj se raje posvetijo študiju. Nekateri se celo odločijo za oboje, a se pogostokrat zgodi, da pod težo pritiska študij zapostavijo. Vendar pa obstaja kar nekaj vrhunskih športnikov, tudi nogometašev, ki so šolanje uspešno zaključili in dokazali, da je z veliko želje in truda mogoče uskladiti tudi te obveznosti.

Graf 13: Po končanem šolanju si najbolj želim:

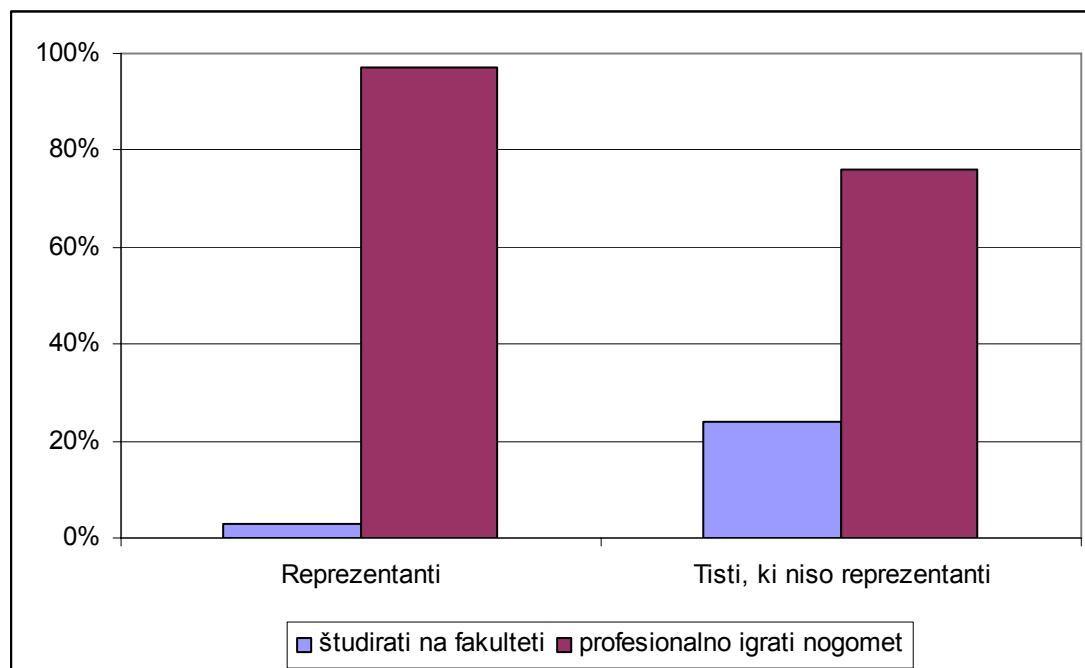
Iz grafa je razvidno, da si prav pri vseh klubih večina mladih nogometašev želi v prihodnosti profesionalno igrati nogomet. Tako meni kar 80 % vseh nogometašev skupaj, kar kaže na to, da so zelo ambiciozni in prepričani v svoje nogometno znanje. Najverjetneje vsem ne bo uspel preboj med najboljše, saj je selekcioniranje pri prestopu med profesionalne igralce zahtevno, zato si bodo morali nekateri poiskati drugačno pot v življenju. Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da si le petina vseh igralcev

želi študirati, saj se očitno ne zaveda pomena izobrazbe, kar smo lahko ugotovili že pri vprašanju 6.2.1. Še največ želje po študiju so pokazali pri Dravogradu (7) in Triglavu (6), medtem ko se niti en Mariborčan ni odločil za to možnost. Z analizo podatkov smo ugotovili, da pri slednjem vprašanju med klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,042$).

Podobne podatke je v svoji diplomski nalogi dobil Zemljarič (2005), saj si tudi večina (71 %) dijakov iz nogometnega oddelka najbolj želi profesionalno ukvarjati z nogometom.

Graf 14: Po končanem šolanju si najbolj želim (reprezentanti):

Pri slednjem vprašanju smo analizirali še podatke, ki smo jih dobili o reprezentantih in tistih, ki niso reprezentanti. Tudi med tema skupinama so razlike statistično značilne ($p=0,013$).

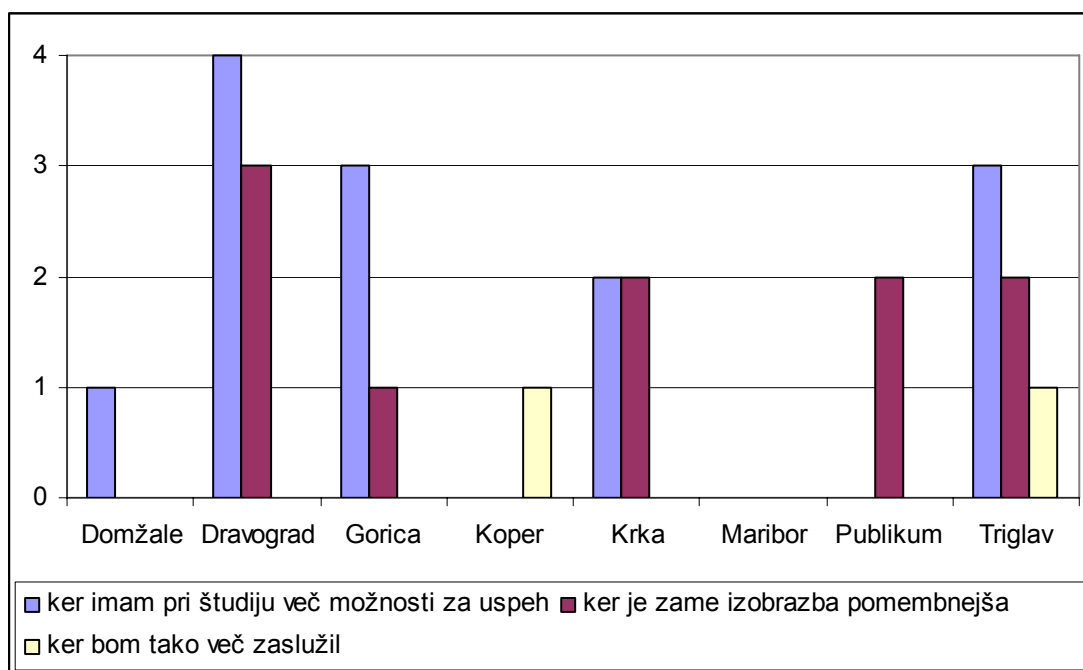

Kot je razvidno iz grafa, bi se vsi nogometaši (razen enega), ki nosijo dres z državnim grbom, odločili za profesionalno igranje nogometa, medtem ko bi se četrtnina igralcev, ki niso člani reprezentance, raje odločila za študij na eni izmed fakultet. Želja po igranju nogometa tudi v prihodnosti je torej bolj izražena pri reprezentantih, saj so

verjetno še bolj prepričani v svoje znanje in sposobnosti in zato verjamejo, da bi v tem športu lahko uspeli. Tisti, ki ne premorejo toliko nogometnega znanja, se verjetno raje posvetijo študiju, ker menijo, da imajo tam več možnosti za uspeh, kar bomo preverili pri naslednjem vprašanju.

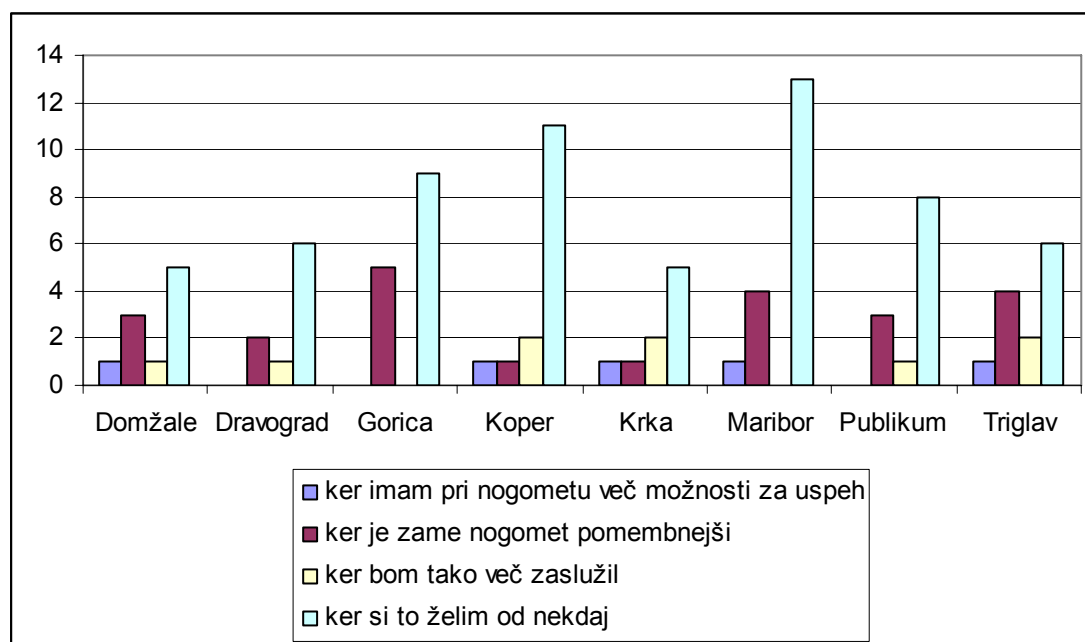
6.3.2 Zakaj si bolj želite študirati oziroma profesionalno igrati nogomet?

Graf 15: Zakaj si bolj želite študirati kot profesionalno igrati nogomet?

Na slednje vprašanje je odgovarjalo 25 mladih nogometašev, torej tistih, ki si bolj želijo študirati kot se profesionalno ukvarjati z nogometom. 52 % bi se jih odločilo tako, ker menijo, da imajo pri študiju večje možnosti za uspeh kot pri nogometu. Iz tega lahko sklepamo, da bi tudi oni še naprej najraje igrali nogomet, a ker mislijo, da niso dovolj dobri, se bodo raje odločili za študij. 40 % mladih nogometašev bi raje študiralo, ker je za njih izobrazba pomembnejša, le 2 % pa menita, da bi preko študija zaslužila več denarja. Zelo zanimiv je podatek, da se nihče izmed igralcev ne bi odločil za študij, ker si to želi že od nekdaj. Med posameznimi klubi ni prišlo do statistično značilnih razlik ($p=0,114$).

Graf 16: Zakaj si bolj želite profesionalno igrati nogomet kot študirati?

Na omenjeno vprašanje so odgovarjali le tisti, ki bi v življenju najraje profesionalno igrali nogomet. Izmed 100 mladih nogometašev si jih 63 % to želi že od nekdaj, medtem ko jih 23 % meni, da je za njih nogomet pomembnejši od študija. Le peščica igralcev je izbrala preostala dva odgovora. Velikih razlik med posameznimi ekipami ni, saj v vseh prevladuje želja iz otroštva, da bi nekoč postali uspešni nogometaši, zato tudi pri tem vprašanju ni prišlo do statistično značilnih razlik ($p=0,864$).

6.3.3 Ali je nogomet najpomembnejše področje vašega življenja?

Iz predhodnih vprašanj smo ugotovili, da je nogomet zelo pomembno področje v vsakdanjem življenju mladih športnikov, zato nas zanima, če je mogoče celo najpomembnejše med vsemi.

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da se s trditvijo nikakor ne strinjajo, odgovor 5 pa, da se s trditvijo popolnoma strinjajo.

Tabela 10: Nogomet je najpomembnejše področje mojega življenja!

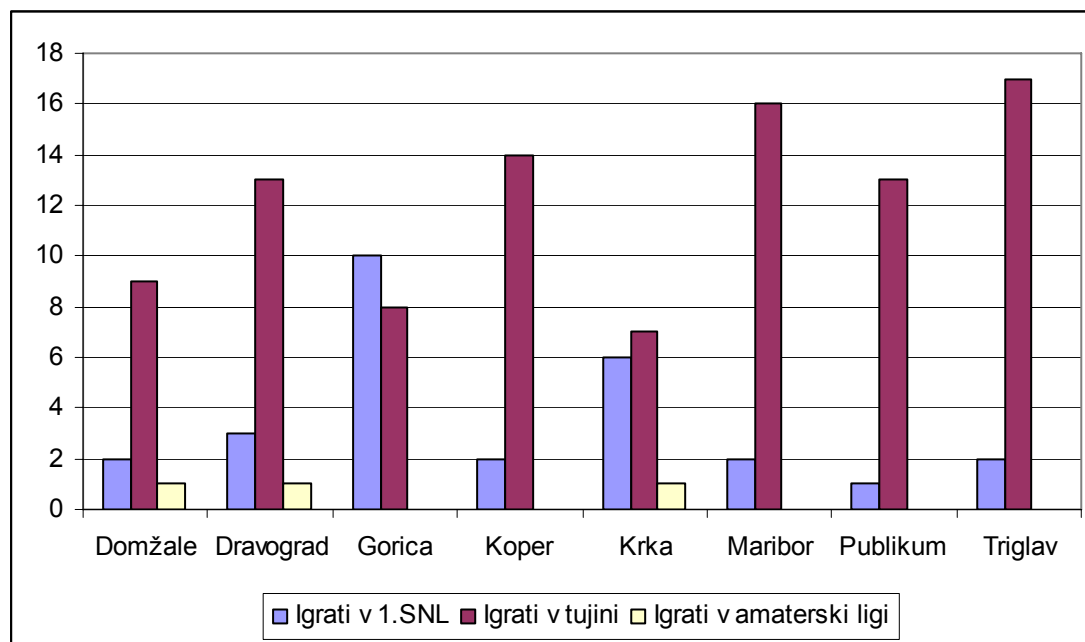
nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	4,25
NK Dravograd	3,76
NK Gorica	3,72
NK Koper	4,06
NK Krka NM	3,71
NK Maribor	4,39
NK Publikum CE	4,57
NK Triglav KR	3,95
povprečje skupaj:	4,04

Iz tabele je razvidno, da je za večino mladih nogomet najpomembnejše področje njihovega življenja, saj skupna povprečna ocena strinjanja znaša 4,04, kar 73 % vseh anketiranih pa je na omenjeno vprašanje odgovorilo z oceno 5 oziroma 4. Takšen rezultat smo pričakovali, ker so nam že predhodna vprašanja nakazala, da ima nogomet zelo pomembno vlogo v vsakdanjem življenju naših mladih športnikov. Še najpomembnejši naj bi bil nogomet za igralce Publikuma (4,57), najmanj pa za mlade Novomeščane (3,71), verjetno tudi zaradi slabih rezultatov, ki jih dosegajo v letošnji sezoni. Iz obdelave podatkov smo ugotovili, da med posameznimi klubi ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,070$).

6.3.4 Kakšne so vaše ambicije v nogometu?

Mladi nogometaši največkrat sanjajo, da bi uspeli v nogometu in prestopili v enega izmed najboljših klubov na svetu. Takšne želje se uresničijo le redkim, saj se je iz majhne dežele, kot je Slovenija, zelo težko prebiti v tujino, predvsem v nogometno najrazvitejše države. Vseeno pa se stanje v zadnjih letih, predvsem po vstopu v Evropsko unijo, izboljšuje. Nekaterim mladim slovenskim nogometašem je tako uspelo zaigrati v najboljših nogometnih prvenstvih v Evropi (Stevanović in Ilič v Španiji, Birska in Cesar v Franciji), zato lahko upamo, da jih bo z leti še več.

Graf 17: Kakšne so vaše ambicije v nogometu?

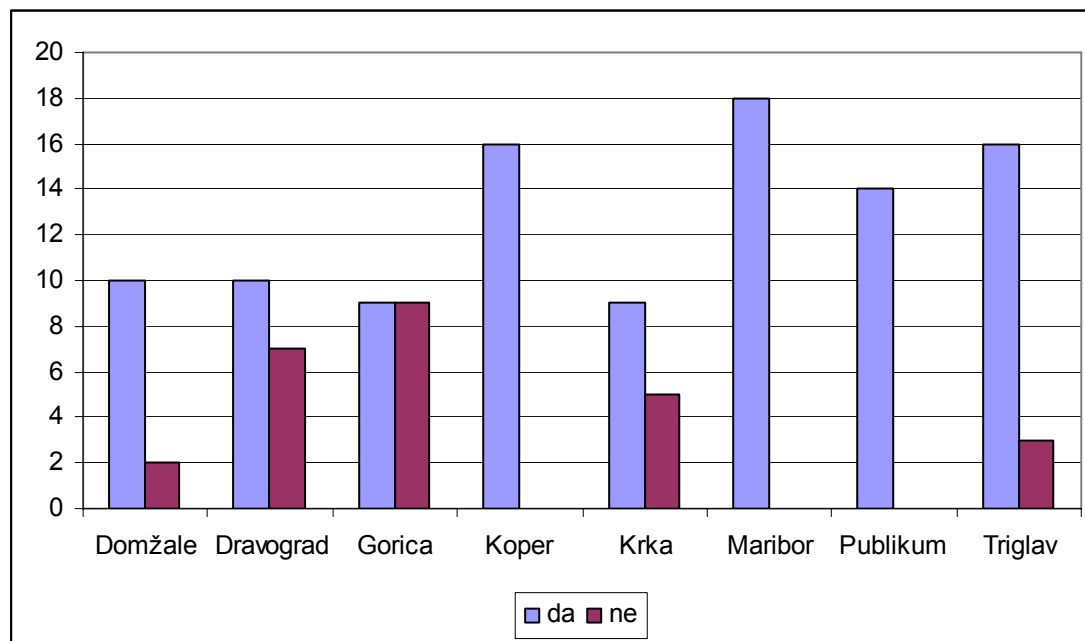

Kar tri četrtine vseh mladih nogometašev ima ambicijo igrati v tujini. Ta podatek je dokaj razumljiv, saj so pogoji za delo v vseh nogometno razvitejših državah boljši kot v Sloveniji. Poleg tega so v tujini materialne stimulacije večje in posledično je boljša tudi kvaliteta življenja. Zanimiv je podatek, da bi edino mladi Goričani v večini raje igrali v 1. slovenski nogometni ligi – najverjetneje zaradi tega, ker je člansko moštvo Gorice zelo uspešno, saj je osvojilo zadnje tri naslove državnih prvakov. Kot je razvidno iz grafa, bi le trije mladi nogometaši najraje nastopali v nižji, amaterski ligi, kar pomeni, da nimajo večjih ambicij v nogometu. Pri omenjenem vprašanju obstajajo med klubi statistično značilne razlike ($p=0,015$).

Zelo zanimive rezultate smo dobili ob primerjavi naših podatkov s tistimi, ki jih je dobil Prevolšek v svoji diplomski nalogi leta 1987. Le 22 % nogometašev, ki jih je takrat anketiral Prevolšek, je izrazilo željo po odhodu v tujino, medtem ko je takih naših nogometašev kar 76 %. Očitno so bili pred dvajsetimi leti igralci bolj zadovoljni z igranjem v Sloveniji ali pa so bili enostavno manj ambiciozni.

6.3.5 Ali imate ambicijo, da bi nekoč zaigrali za slovensko člansko reprezentanco?

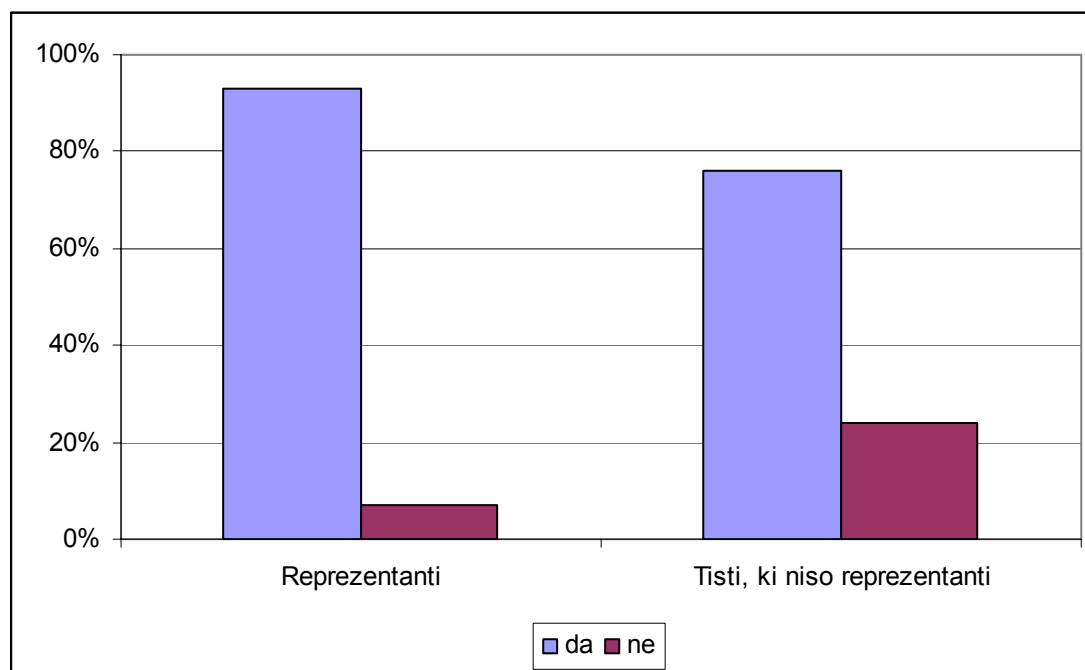
Graf 18: Ali imate ambicijo, da bi nekoč zaigrali za slovensko člansko reprezentanco?

Podobno kot pri predhodnem vprašanju so tudi pri slednjem vprašanju mladi nogometaši dokazali, da so zelo ambiciozni, saj ima kar 80 % vseh anketiranih željo po nastopanju za člansko državno reprezentanco. Glede na to, da oblečejo dres z državnim grbom le redki, se ta cilj mnogim ne bo uresničil, vendar je prav, da se vsi trudijo, da bi ga dosegli. Z grafa lahko razberemo, da so najbolj ambiciozni pri Kopru, Mariboru in Publikum, kjer se prav vsi nogometaši želijo prebiti v člansko izbrano vrsto. Podobno kot pri prejšnjem vprašanju pa imajo najmanj ambicij mladi Goričani. S pomočjo hi-kvadrat testa smo ugotovili, da med klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,000$).

Graf 19: Ali imate ambicijo, da bi nekoč zaigrali za slovensko člansko reprezentanco (reprezentanti)?

Pri slednjem vprašanju smo primerjali še odgovore, ki so jih dali reprezentanti in tisti, ki niso reprezentanti. Po pričakovanih obstajajo med obema skupinama statistično značilne razlike ($p=0,041$).

Le 2 nogometaša, ki trenutno nastopata za državno reprezentanco, v prihodnosti nimata ambicije, da bi nadaljevala pot v izbrani vrsti, medtem ko si vsi ostali to želijo. Ta podatek je razumljiv, saj ko športniki začnejo nastopati za reprezentanco, spoznajo okolje in vzdušje, ki vlada okoli izbrane vrste, ter se zavejo, kaj pomeni predstavljati svojo državo v svetu. Med tistimi, ki trenutno nimajo statusa reprezentanta, je veliko več takih (24%), ki tudi v prihodnosti nimajo te ambicije. Razlogov za to je lahko več. Mogoče se ne počutijo dovolj dobre, da bi enakovredno konkurirali za reprezentančni dres, ali pa enostavno nimajo te želje.

6.3.6 Koliko možnosti menite da imate, da se takoj po končanem mladinskem stažu priključite članski ekipi?

Mladi nogometaši, ki smo jih anketirali v naši raziskavi, bodo v roku enega oziroma dveh let končali z mladinskim stažem, zato se morajo v tem obdobju čimbolj izkazati, saj bodo njihovi klubi v člansko moštvo sprejeli le najboljše med njimi. Ostali bodo svojo pot nadaljevali v nižjeligaških klubih in se naprej dokazovali v upanju, da se čimprej vrnejo med najboljše. Prehod iz mladinske šole v profesionalno ekipo je vsekakor za mlade nogometaše zelo velika , če ne celo najtežja preizkušnja.

Pri sledečem vprašanju so mladi nogometaši imeli na voljo odgovore od ena do pet, kjer je odgovor 1 pomenil, da imajo zelo malo možnosti za takojšen prehod k članski ekipi, odgovor 5 pa, da imajo teh možnosti zelo veliko.

Tabela 11: Koliko možnosti menite da imate, da se takoj po končanem mladinskem stažu priključite članski ekipi?

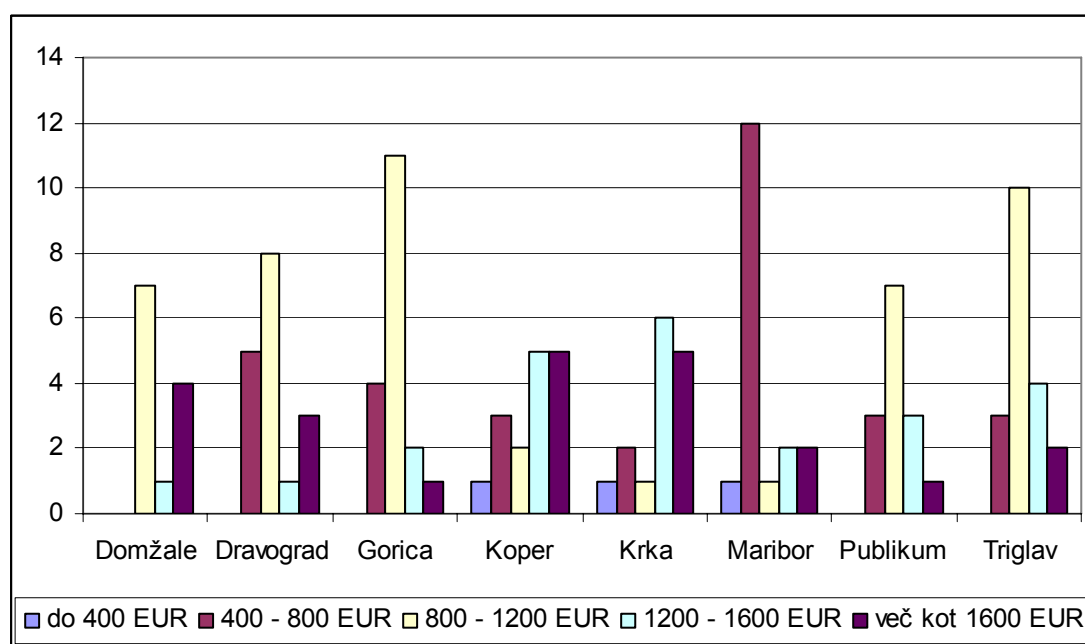
nogometni klub - mladinci	povprečna ocena strinjanja
NK Domžale	3,00
NK Dravograd	4,41
NK Gorica	3,11
NK Koper	2,73
NK Krka NM	3,60
NK Maribor	3,50
NK Publikum CE	3,43
NK Triglav KR	3,32
povprečje skupaj:	3,41

Kot je razvidno iz skupnega povprečja (3,41), mladi nogometaši niso najbolj prepričani, da bodo lahko svojo nogometno pot nadaljevali pri članskih moštvih v svojih klubih. Kar 20 % vseh anketiranih celo meni, da imajo malo oziroma zelo malo možnosti za takojšen prehod k prvi ekipi. Najverjetneje nekatere izmed njih čaka kaljenje v nižjeligaških klubih. Med posameznimi ekipami lahko opazimo velike

razlike, saj se povprečne ocene strinjanja gibljejo od 2,73 (Koper) do 4,41 (Dravograd). Pričakovano največ možnosti menijo, da imajo mladi Dravograjčani, saj njihovo člansko moštvo nastopa v 3. slovenski nogometni ligi, kjer se je vsekakor lažje prebiti med člane. Zanimivo je, da v istem rangju tekmovanja sodeluje tudi NK Krka, njihovi mladi upi pa niso toliko prepričani (3,60) kot igralci iz Dravograda. Najbolj preseneča nizka ocena mladih nogometašev Kopra, saj so zelo dobra generacija, ki prepričljivo vodi na prvenstveni lestvici v 1. SMNL, a vseeno menijo, da jim vodilni moštvo v klubu ne bodo dali veliko možnosti za dokazovanje tudi med člani. Pri omenjenem vprašanju obstajajo med klubi statistično značilne razlike ($p=0,002$).

6.3.7 Za katero vsoto bi bili pripravljene profesionalno igrati nogomet?

Graf 20: Za katero vsoto bi bili pripravljene profesionalno igrati nogomet?

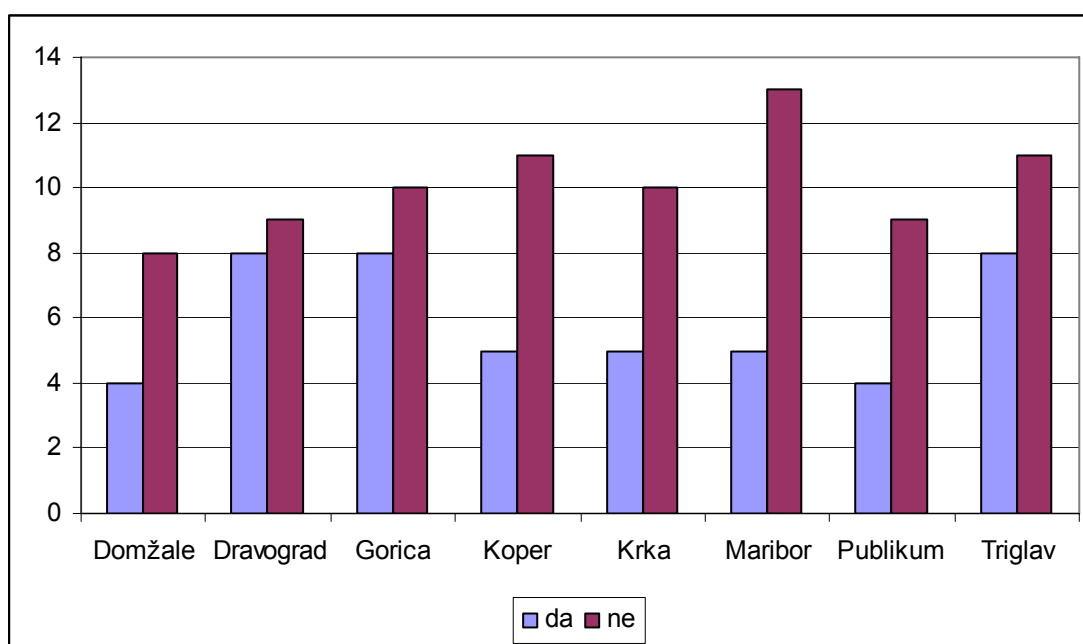

Iz grafa je razvidno, da se podatki med posameznimi klubi zelo razhajajo, zato so tudi razlike pri tem vprašanju statistično značilne ($p=0,001$). Še največ mladih nogometašev izmed vsemi anketiranimi (36 %) bi se zadovoljilo s povprečno slovensko plačo (800 -1200 EUR), kar kaže na to, da igrajo mladi nogomet še vedno predvsem iz veselja in ne le zaradi velikih zaslužkov, ki se dandanes vrtijo v športu. Najbolj so »skromni« mladi Mariborčani, katerih večina (66 %) bi brcala žogo že za

400 oziroma 800 evrov, medtem ko bi radi največ zaslužili nogometaši Krke. Podatki so zanimivi, čeprav se postavlja vprašanje, ali mladi že dovolj razumejo pomen denarja in njegove vrednosti.

6.3.8 Ali menite, da bi s kakšno drugo službo zaslužili več kot s profesionalnim igranjem nogometa?

Graf 21: Ali menite, da bi s kakšno drugo službo zaslužili več kot s profesionalnim igranjem nogometa?

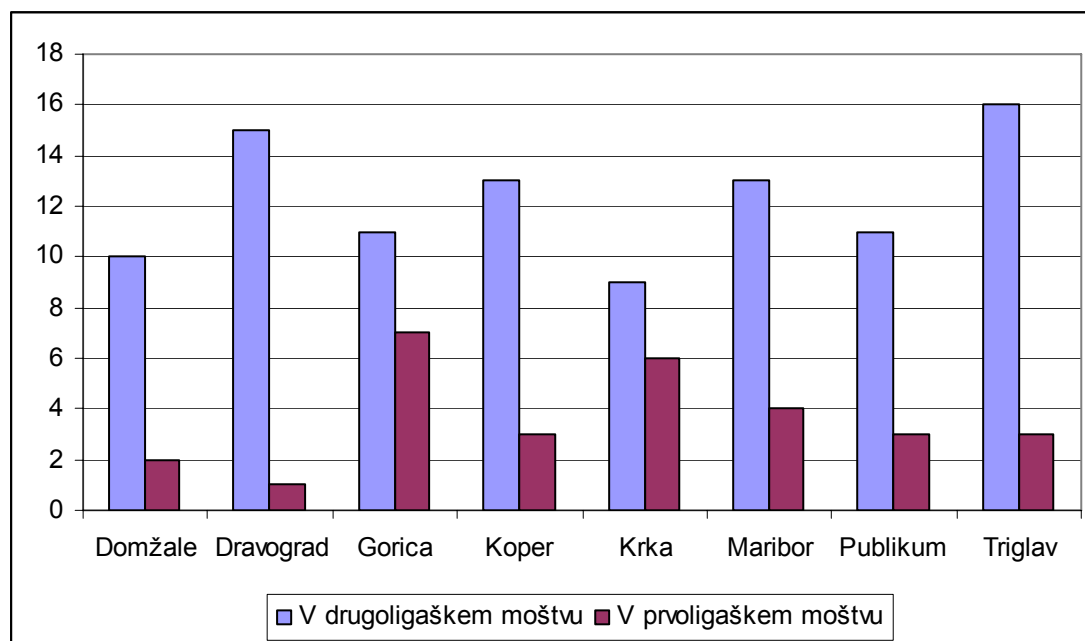

Kot lahko razberemo z grafa, se v vseh klubih večina igralcev strinja, da bi s profesionalnim igranjem nogometa zaslužila več kot s katerokoli drugo službo. Najverjetneje so se mladi nogometaši odločali predvsem glede na razmere, ki vladajo v nogometno bolj razvitih državah, saj v slovenski ligi zneski le niso tako visoki, kot kažejo rezultati. Med tistimi, ki so mnenja, da je mogoče več prihraniti s kakšno drugo službo, jih je največ navedlo področja medicine (7), ekonomije (6), managementa (5), gradbeništva (4) ter politike in prava (3). Iz obdelave podatkov smo ugotovili, da med klubi ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,916$).

6.3.9 Ali bi raje konstantno igrali v drugoligaškem moštvu ali bi raje sedeli na klopi za rezervne igralce pri prvoligaškem moštvu?

Pri slednjem vprašanju smo mladim nogometašem ponudili dva odgovora. Nastopanje za drugoligaško moštvo je morda manj atraktivno, vendar je za mlade nogometaše najpomembnejše, da igrajo, in si s tem nabirajo potrebne izkušnje. Po drugi strani pomeni nogometašem večjo čast biti član prvoligaške ekipe, a če večino tekem presedijo na klopi za rezervne igralce, jim to vsekakor ne pomaga pri napredku v njihovi igri. Odgovori bodo pokazali, kaj je za mlade nogometaše pomembnejše.

Graf 22: Ali bi raje konstantno igrali v drugoligaškem moštvu ali bi raje sedeli na klopi za rezervne igralce pri prvoligaškem moštvu?

Na omenjeno vprašanje se je velika večina (77 %) nogometašev odločila, da bi raje igrali v drugoligaški ekipi kot da bi sedeli na klopi za rezervne igralce pri prvoligaškem moštvu. Za mlade igralce je najpomembnejše, da konstantno igrajo, četudi v nižjem rangju tekmovanja, saj le tako napredujejo in si pridobivajo potrebno samozavest. Zelo pozitivno je dejstvo, da se naši mladi nogometaši tega zavedajo in dajejo prednost svojemu nogometnemu razvoju. Kot je razvidno iz grafa, med posameznimi klubi ni opaziti statistično značilnih razlik ($p=0,282$).

7.0 SKLEP

Glavni namen diplomske naloge je ugotoviti, kako razmišljajo mladi nogometaši o svoji prihodnosti in kakšne cilje in ambicije imajo v nogometu. Poleg tega smo želeli izvedeti, kakšen je njihov odnos do šole in nogometa ter kakšna je vloga staršev pri razvoju njihove športne poti.

V raziskavi je sodelovalo 131 nogometašev iz osmih mladinskih ekip, ki tekmujejo v 1. slovenski mladinski nogometni ligi (Dravograd, Domžale, Gorica, Koper, Krka NM, Maribor, Publikum CE, Triglav KR). Podatke smo dobili s pomočjo anketnega vprašalnika, ki je bil razdeljen na tri sklope. Prvi del se je nanašal na socialno demografske značilnosti, drugi del na odnos do šole in nogometa in tretji del na ambicije v nogometu. Posebna zahvala gre vsem trenerjem omenjenih ekip, ki so mi zelo pomagali pri zbiranju podatkov.

Pri analizi dobljenih rezultatov smo uporabili osnovne statistične parametre ter hi-kvadrat in analizo variance. Za obdelavo podatkov pa smo uporabili računalniške programe Word, Excel in SPSS.

7.1 ANALIZA POSTAVLJENIH HIPOTEZ

H1: Večino mladih nogometašev so za nogometno igro navdušili njihovi starši.

Hipotezo 1 moramo zavreči, saj se je le 22% mladih nogometašev odločilo za ta šport, ker so jih navdušili njihovi starši. Največ (46%) se jih je za nogomet navdušilo kar samih. Glede na dobljene podatke med posameznimi klubi ne obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,163$).

H2: Večina staršev zelo močno vzpodbuja mlade nogometaše pri razvoju njihove nogometne poti.

Hipotezo 2 lahko potrdimo kot pravilno, saj so mladi nogometaši mnenja, da jih tako očetje kot matere zelo vzpodbujajo na njihovi športni poti. Skupna ocena vseh očetov znaša 4,40 in je celo višja kot skupna ocena vseh mater (3,91). Ker so povprečne

ocene strinjanja med vsemi klubi zelo podobne, ni prišlo do statistično značilnih razlik ne pri očetih ($p=0,862$) kakor tudi ne pri materah ($p=0,827$).

H3: Mladi nogometaši imajo veliko težav pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti.

Hipotezo 3 moramo zavreči, kajti ugotovili smo, da mladi nogometaši nimajo tako veliko težav pri usklajevanju vseh obveznosti, saj njihova skupna ocena strinjanja znaša le 2,73. Najverjetneje k temu pripomore tudi dejstvo, da ima večina igralcev status športnika. Iz tega povprečja izstopajo le igralci Domžal (3,42), sicer pa med klubi razlike niso statistično pomembne ($p=0,196$).

H4: Mladi nogometaši vložijo več truda v treniranje kot v učenje.

Hipotezo 4 lahko potrdimo, saj obstaja velika razlika med trdom, ki ga mladi nogometaši vlagajo v treniranje (4,69), in trdom, ki ga vlagajo v učenje (2,88). Še bolj nazorno pokaže to razliko podatek, ki pravi, da kar 72 % vseh nogometašev vlaga v treniranje zelo veliko truda (odgovor 5), le 3 % pa vlagajo enak trud v učenje.

H5: Mladi nogometaši, ki so člani slovenske reprezentance, imajo o svojih nogometnih sposobnostih bolj pozitivno mnenje od tistih, ki niso člani reprezentance.

Hipotezo 5 smo potrdili, saj kar 69 % reprezentantov meni, da so lahko vzor svojim soigralcem, medtem ko enako trdi le 46 % igralcev, ki niso v reprezentanci. Tudi razlike med obema skupinama nogometašev so statistično značilne ($p=0,029$). Poleg tega 34 % reprezentantov trdi, da so boljši od soigralcev, medtem ko enako meni le 16 % ostalih igralcev.

H6: Večina mladih nogometašev si po končanem šolanju bolj želi profesionalno igrati nogomet kot študirati na fakulteti.

Tudi hipotezo 6 smo potrdili, saj bi kar 80 % mladih nogometašev raje profesionalno igralo nogomet kot študiralo. Najbolj odločeni so igralci Maribora, ki bi se prav vsi raje posvetili nogometu kot študiju. Glede na podatke, med klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,029$).

H7: Mladi nogometaši, ki so člani slovenske reprezentance, imajo večjo ambicijo, da bi se profesionalno ukvarjali z nogometom od tistih, ki niso člani reprezentance.

Hipotezo 7 lahko potrdimo, saj so razlike med obema skupinama statistično značilne ($p=0,013$). Vsi reprezentanti (razen enega) si želijo v prihodnosti profesionalno igrati nogomet, medtem ko je pri ostalih igralcih ta želja nekoliko manjša (75%).

H8: Večina mladih nogometašev ima ambicijo igrati v tujini.

Hipotezo 8 smo potrdili, saj ima kar 76 % mladih nogometašev ambicijo, da bi nekoč zaigrali v tujini. Le pri Gorici je več takih igralcev, ki si bolj želi nastopati v slovenski ligi. Iz analize podatkov smo ugotovili, da med klubi obstajajo statistično značilne razlike ($p=0,015$).

H9: Mladi nogometaši, ki so trenutno člani slovenske reprezentance, si bolj želijo, da bi nekoč zaigrali tudi za člansko reprezentanco.

Tudi hipotezo 9 smo potrdili kot pravilno. Le 2 nogometaša, ki trenutno nastopata za državno reprezentanco, v prihodnosti nimata ambicije, da bi nadaljevala pot v izbrani vrsti, medtem ko je med tistimi, ki trenutno nimajo statusa reprezentanta, veliko več takih (24%), ki tudi v prihodnje nimajo te ambicije. Po pričakovanjih so razlike med obema skupinama statistično značilne ($p=0,041$).

H10: Večina mladih nogometašev meni, da bi s profesionalnim igranjem nogometa zaslužili več kot s katerokoli drugo službo.

Tudi hipotezo 10 lahko potrdimo, saj se v vseh klubih večina igralcev strinja, da bi s profesionalnim igranjem nogometa zaslužili več kot s katerokoli drugo službo, zato tudi razlike med klubi niso statistično značilne ($p=0,916$). Le 37 % vseh mladih nogometašev je mnenja, da bi lahko več prihranili s kakšnim drugim delom.

Rezultati raziskave so pokazali, da so mladi nogometaši, ki nastopajo v 1. slovenski mladinski nogometni ligi, izjemno ambiciozni in si predvsem želijo uspeti v nogometni igri. Nogomet je najpomembnejše področje v njihovem življenju in ravno zaradi tega mu posvečajo največ svojega časa. O svojih nogometnih sposobnostih imajo zelo pozitivno mnenje, zato menijo, da imajo vse možnosti za uspeh v tem športu. Po drugi strani pa je šola pri mladih nogometaših postavljena na stranski tir, kakor tudi želja po nadaljnjem študiju, ki je izražena le pri nekaterih igralcih. Veliko več truda

raje vlagajo v treniranje in igranje nogometa kakor pa v učenje. Ti podatki kažejo na to, da se mladi še ne zavedajo najbolje, kakšen pomen ima dandanes izobrazba. Mislim, da je prav, da imajo mladi ambicije in željo po uspehu, vendar bi morali šolanju vsekakor posvetiti večjo pozornost. Konec koncev bodo le nekateri uspeli v nogometu, vsi ostali pa si bodo morali najti drugačno pot v življenju.

V zadnjih letih se nogomet mladih v Sloveniji izredno razvija. Vse več je otroških nogometnih šol, ki omogočajo otrokom, da se že v prvih razredih osnovne šole začnejo spoznavati z organiziranim načinom vadbe. Vedno večje razsežnosti dosegajo šolska tekmovanja v nogometu kakor tudi gibanje »Rad igram nogomet«, ki zajema iz leta v leto večje število udeležencev. Poleg tega je bil v letošnji sezoni nogomet prvič vključen tudi v program ŠKL-ja, ki je izjemno priljubljen med mladimi. Največji korak za nogomet pa vsekakor pomeni ustanovitev nogometnega oddelka na Gimnaziji Ljubljana Šiška, kjer so na enem mestu zagotovljeni najboljši pogoji za kvalitetno delo z mladimi.

Vse navedene spremembe kažejo na to, da se tudi v Sloveniji vedno bolj zavedamo, da sloni nadaljnji razvoj nogometa predvsem na mladih. Menim, da se z vedno večjim vlaganjem v delo z mladimi nogometaši povečujejo tudi njihove ambicije in želja po uspehu v nogometu.

8.0 LITERATURA

Anderson, J., Funk, J., Elliott, R. in Smith, P. (2003). Parental support and pressure and children's extracurricular activities: relationships with amount of involvement and affective experience of participation. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 24(2), 241-257.

Brettschneider, W. (1999). Risks and opportunities: Adolescents in top-level sport – growing up with the pressures of school and training. *European physical education review*, 5(2), 121-131.

Cecić Erpič, S. (2002). *Konec športne kariere: razvojno psihološki in športno psihološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Doupona Topič, M. (2000). *Šport in družba: sociološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Elsner, B. (2004). *Nogomet. Teorija igre*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Elsner, B., Tušak, M., Macura, S. in Pokorn, D. (2006). *Nogomet za mlade*. Ljubljana: Marbona.

Elsner, B., Verdenik, Z., Elsner, B. in Pocrnjič, M. (1996). *Trener C*. Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije.

Elsner, B., Verdenik Z. in Križnik, J. (1995). *Cilji šolske športne vzgoje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Horvat, L. in Magajna, L. (1989). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Juraga, A. (2003). *Šolanje in življenje športnikov v času vrhunske športne kariere*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Kostić, M. (2003). *Socialni status, izobraževanje in socialna opora slovenskih športnikov v kolektivnih športih*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Langus, T. (2002). *Socialno demografske značilnosti, zdravstveno stanje in športna kariera nogometašev Olimpije*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Plesec, M. in Doupona Topič, M. (2002). *Nogomet in družba: preporod nogometa v Sloveniji*. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.

Prevolšek, V. (1987). *Motivi in nivo aspiracij igralcev in funkcionarjev v slovenskih nogometnih klubih*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Turšič, N. (2002). *Nekatere socialne in ekonomske značilnosti slovenskih športnikov in športnic*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Tušak, M. (2001). *Psihologija športa mladih*. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.

Tušak, M., Tušak, M. in Tušak, M. (2003). *Vloga družine in staršev v športu*. Zalog: Klub M. T.

Wuerth, S., Lee, M.J. in Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 5(1), 21-33.

Wylleman, P., Alfermann, D. in Lavalley, D. (2004). Career transitions in sport: European perspectives. *Psychology of Sport and Exercise*, 5(1), 7-20.

Zemljarič, B. (2005). *Mladi nogometaši in šolanje v nogometnih oddelkih*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.

9.0 PRILOGE

VPRAŠALNIK

Lep pozdrav, sem Andrej Vidmar iz Nove Gorice, študent fakultete za šport. Za svoje diplomsko delo raziskujem o ambicijah mladih nogometašev v nogometu. Prosim vas, da izpolnite vprašalnik, saj mi boste s tem zelo pomagali. Na večino vprašanj odgovorite tako, da označite tisto oznako, ki najbolj ustreza vaši oceni. Pri ocenjevanju si pomagajte z lestvico, ki je podana ob vprašanju. Odgovarjajte kar se da iskreno. Odgovorite na vsa vprašanja (pri vsakem vprašanju je možen le en odgovor). Vprašalnik je anonimen.

1.DEL: SOCIALNO-DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

1. Za kateri klub igrate? _____
2. Starost: _____
3. Od katerega leta starosti se ukvarjate z nogometom? _____
4. Kje ste začeli svojo nogometno pot?
 - a) V lokalnem klubu (medobčinska nogometna liga)
 - b) Pri organiziranem nogometnem klubu (1. ali 2. SNL)
 - c) V nogometni šoli
5. Iz katere regije ste?
 - a) Iz regije mojega kluba
 - b) Iz druge regije
6. Ste pred nogometom trenirali kateri drugi šport?
 - a) Da, kateri _____
 - b) Ne

7. Kdo vas je navdušil za igranje nogometa?

- a) Sam
- b) Prijatelji
- c) Starši
- d) Sorodnik
- e) Učitelj športne vzgoje
- f) Drugo

8. Ocenite, kateremu socialnemu sloju pripada vaša primarna družina (oče, mati).

- a) Nižji sloj
- b) Srednji sloj
- c) Višji sloj

9. Katera je najvišja stopnja izobrazbe očeta in matere (napišite zaporedno številko)?

Oče: _____

Mati: _____

1- brez formalne izobrazbe

5- višja šola

2- osnovna šola

6- visoka šola (fakulteta)

3- poklicna šola

7- magisterij, specializacija

4- srednja šola

8- doktorat znanosti

10. Ali se vaš oče aktivno ukvarja oz. se je aktivno ukvarjal s športom?

- a) Nikoli
- b) Nekoč
- c) Še vedno se

11. Ali se vaša mati aktivno ukvarja oz. se je aktivno ukvarjala s športom?

- a) Nikoli
- b) Nekoč
- c) Še vedno se

12. Kako močno vas oče vzpodbuja pri razvoju vaše nogometne poti?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO MOČNO

13. Kako močno vas mati vzpodbuja pri razvoju vaše nogometne poti?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO MOČNO

14. Starši od mene pričakujejo zelo dobre športne rezultate.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

15. Koliko finančnih sredstev so vaši starši vložili v vaše športno udejstvovanje?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

16. Menite, da je nogomet drag šport?

a) Da

b) Ne

17. Ali ste finančno popolnoma odvisni od staršev?

a) Da

b) Ne, ker imam štipendijo

c) Ne, ker imam dohodek iz nogometa

2. DEL: ODNOS DO ŠOLE IN NOGOMETA

18. Katero srednjo šolo obiskujete?

a) Nobene

b) Poklicno

c) Srednjo tehnično

d) Gimnazijo

e) Sem jo že zaključil

19. Kakšen šolski uspeh ste dosegli v zadnjem letu?

a) Nezdosten

b) Zdosten

c) Dober

d) Prav dober

e) Odličen

20. Ali imate v šoli status športnika?

- a) Da
- b) Ne

21. Ali bi šolanje prekinili, če bi dobili priložnost profesionalno igrati nogomet?

- a) Da
- b) Ne

22. Koliko težav imate pri usklajevanju šolskih in športnih obveznosti?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

23. Koliko vam pomeni šolanje?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

24. Koliko truda vložite v učenje?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

25. Koliko vam pomeni nogomet?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

26. Koliko truda vložite v treniranje?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

27. Koliko treningov na teden opravite? (v tekmovalnem obdobju) _____

Koliko treningov na teden izpustite? (v tekmovalnem obdobju) _____

28. Nogomet igram zaradi:

- a) Veselja
- b) Druženja s prijatelji
- c) Ker želim postati vrhunski nogometaš
- d) Ker želim biti v kondiciji
- e) Drugo

29. Kakšni so pogoji za trening v vašem klubu?

ZELO SLABI 1 2 3 4 5 ZELO DOBRI

30. Ocenite delo vašega trenerja.

ZELO SLABO 1 2 3 4 5 ZELO DOBRO

31. Ali ste član katere izmed slovenskih nogometnih reprezentanc?

- a) Da
- b) Ne

32. Bil bi zelo potr, če bi se poškodoval in se ne bi več mogel ukvarjati z nogometom.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

33. Kako dober nogometaš mislite, da ste?

NEUSPEŠEN 1 2 3 4 5 ZELO USPEŠEN

34. Ali mislite, da ste lahko svojim soigralcem vzor?

- a) Da
- b) Ne

35. Ali menite, da ste v nogometni igri boljši, enaki ali slabši od soigralcev?

- a) Boljši
- b) Enak
- c) Slabši

36. Menim, da imajo igralci moje starostne kategorije v tujini boljše pogoje za delo.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

37. Menim, da so igralci moje starostne kategorije v tujini materialno stimulirani.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

38. Koliko pričakujete od sebe?

NIČ 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

3.DEL: AMBICIJE V NOGOMETU

39. Po končanem šolanju si najbolj želim:

- a) Študirati na fakulteti
- b) Profesionalno igrati nogomet

40. **Odgovorijo le tisti, ki so pri 39. vprašanju obkrožili odgovor a.**

Zakaj si bolj želite študirati kot profesionalno igrati nogomet?

- a) Ker imam pri študiju več možnosti za uspeh
- b) Ker je zame izobrazba pomembnejša
- c) Ker bom tako več zaslužil
- d) Ker si to želim od nekdaj

41. **Odgovorijo le tisti, ki so pri 39. vprašanju obkrožili odgovor b!**

Zakaj si bolj želite profesionalno igrati nogomet kot študirati?

- a) Ker imam pri nogometu več možnosti za uspeh
- b) Ker je zame nogomet pomembnejši
- c) Ker bom tako več zaslužil
- d) Ker si to želim od nekdaj

42. Večina mojih ciljev je povezanih z nogometom.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

43. Večina mojih ciljev je povezanih s študijem.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

44. Nogomet bo najpomembnejše področje mojega življenja.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

45. Študij bo najpomembnejše področje mojega življenja.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

46. Kakšne so vaše ambicije v nogometu?

- a) Igrati v 1.SNL
- b) Igrati v tujini
- c) Igrati v amaterski ligi

47. Ali imate ambicijo, da bi nekoč zaigrali za slovensko člansko reprezentanco?

- a) Da
- b) Ne

48. Sebe vidim predvsem kot nogometaša.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

49. Od majhnega si želim postati nogometaš.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

50. Koliko možnosti menite da imate, da se takoj po končanem mladinskem stažu priključite članski ekipi?

ZELO MALO 1 2 3 4 5 ZELO VELIKO

51. Če bi imeli to možnost, bi igrali nogomet profesionalno v 1.SNL?

- a) Da
- b) Ne

52. Za katero vsoto bi bili pripravljeni profesionalno igrati nogomet?

- a) Do 100.000 sit
- b) 100.000 – 200.000 sit
- c) 200.000 – 300.000 sit
- d) 300.000 – 400.000 sit
- e) Več kot 400.000 sit

53. Ali menite, da bi vi s kakšno drugo službo zaslužili več kot s profesionalnim igranjem nogometa?

- a) Da, na katerem področju _____
- b) Ne

54. Ali bi raje kostantno igrali v drugoligaškem moštvu ali bi raje sedeli na klopi za rezervne igralce pri prvoligaškem moštvu?

- a) v drugoligaškem moštvu
- b) v prvoligaškem moštvu

55. Kaj bi vam kot profesionalnemu igralcu nogometa pomenilo največ? (vpiši vrstni red po pomembnosti, 1-najpomembnejše 5-najmanj pomembno)

- ___ višina plače
- ___ pogoji treniranja
- ___ medsebojni pogoji v ekipi
- ___ razumevanje s trenerjem
- ___ dobra organiziranost kluba

56. Doma vzgojeni igralci bi morali imeti prednost pred igralci, ki pridejo iz drugih klubov.

NIKAKOR SE NE STRINJAM 1 2 3 4 5 POPOLNOMA SE STRINJAM

57. Kdo je tvoj nogometni vzornik? _____

58. Če bi imel nekoč možnost, v kateri nogometni ligi bi najraje igral?

- a) italijanski
- b) nemški
- c) angleški
- d) španski
- e) drugo

59. Kateri je po vašem mnenju najpomembnejši dejavnik za tekmovalni uspeh? (vpiši vrstni red po pomembnosti, 1-najpomembnejše 6-najmanj pomembno)

- Dober trener
- Dobri igralci
- Uprava kluba
- Prijateljski odnosi med igralci
- Materialna stimulacija igralcev
- Zvesti navijači

60. Kaj je po tvojem mnenju glavni vzrok za slabe uspehe slovenskih nogometnih klubov v evropskih tekmovanjih? (obkroži 3 odgovore in jih razvrsti po pomembnosti, 1-najpomembnejše 3-manj pomembno)

- a) Slabi trenerji
- b) Slabi igralci
- c) Slaba organizacija klubov
- d) Slaba infrastruktura
- e) Majhna materialna sredstva

Najlepša hvala,

Andrej Vidmar

